

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2024-03-

Vilnius

VADOVO PRANEŠIMAS

Teisingumo ministerija 2023 metų veikloje tęsė pradėtus pokyčius. Siekta nuosekliai įgyvendinti bausmių sistemos pertvarką, subalansuoti baudžiamąją politiką, didinti teisinių paslaugų prieinamumą gyventojams, suvienodinti darbo krūvį ir optimizuoti finansinių išteklių valdymą Lietuvos teismuose, užtikrinti konstitucines piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos, Konstitucijos keitimo iniciatyvos ir peticijos teises. Teisingumo ministerija toliau tęsė pradėtus darbus ir pasiūlė naujų iniciatyvų, kuriomis siekiama užtikrinti teisingumą Ukrainai, taip pat rusijos ir baltarusijos režimų atsakomybę už tarptautinius nusikaltimus.

Vienas iš svarbiausių Teisingumo ministerijos pasiekimų 2023 m. tapo reforma Lietuvos teismuose. Ši reforma yra didelis žingsnis kokybiškesnio teisingumo vykdymo link. Ji užtikrino prielaidas teisėjų specializacijai, o žmonėms tai garantuoja vienodos kokybės ir greičio teisingumo vykdymą tiek didžiuosiuose miestuose, tiek regionuose. Kartu vienodomis visoje Lietuvoje taps darbo sąlygos teisėjams. Priimti Civilinio proceso kodekso pakeitimai, sukūrė sistemą, kuri leidžia didžiąją dalį bylų, apylinkės teismuose nagrinėjamų rašytinio proceso tvarka (apie 30 tūkst. arba 21 proc. visų gautų civilinių bylų skaičiaus), automatizuotai paskirstyti visiems apylinkių teismams, įvertinus teismų krūvį. Tokiu būdu bus suvienodinti didžiųjų šalies miestų apylinkių teismų ir regioninių teismų darbo krūviai. Taip pat reforma buvo apjungtos apylinkių teismų ar jų rūmų veiklos teritorijos bei atsisakyta neefektyvios infrastruktūros.

2023 m. balandį Seimas taip pat pritarė Teisingumo ministerijos parengtiems baudžiamosios politikos sisteminiams pokyčiams, kuriais siekiama subalansuoto ir proporcingo baudžiamosios atsakomybės taikymo: mažiau pavojingoms nusikalstamoms veikoms taikyti švelnesnę baudžiamąją atsakomybę, o itin griežtas laisvės atėmimo bausmes taikyti tik už pavojingiausius nusikaltimus. Tai pirmoji tokios apimties ir kompleksiško baudžiamosios politikos peržiūra, parengta įtraukiant teisingumo srities institucijas, remiantis mokslininkų siūlymais, analize bei kitų šalių patirtimi. Tęsti sistemine baudžiamosios justicijos pertvarką planuojama ir šiais metais, siekiant subalansuoti bausmių taikymo taisykles, atnaujinti baudžiamojo poveikio priemonių katalogą, reformuoti juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės institutą, užtikrinti baudžiamojo įstatymo sankcijų proporcingumą, pagrįstumą ir tarpusavio suderinamumą.

Įsigaliojus Bausmių vykdymo kodekso pakeitimui ir su juo susijusiems teisės aktams, iš esmės reformuota visa bausmių vykdymo sistema – tiek organizacinė struktūra, tiek teisinė aplinka. Įtvirtintos naujos priemonės, motyvuojančios nuteistuosius keisti savo elgesį prisideda prie veiksmingesnio nuteistųjų resocializacijos ir jų sėkmingesnės integracijos po bausmės atlikimo proceso, o taip pat ir visuomenės saugumo didinimo. Statistiniai duomenys liudija, kad tiek paminėti pokyčiai, tiek ir nuolatinis personalo kompetencijų didinimas akivaizdžiai prisideda prie tvarios ir modernios bausmių vykdymo sistemos kūrimo (per 2023 m. kalinių skaičius, tenkantis 100 tūkst. Lietuvos gyventojų sumažėjo 8,5 proc., nuo 174 iki 158 nuteistųjų, o probacijos veiksmingumo rodiklis pasiekė 80,5 proc.).

2023 m. liepą patvirtinus Notarų atlyginimo dydžių nustatymo metodiką, spalį įsigaliojo nauji ekonomiškai pagrįsti ir aiškūs notarinių paslaugų įkainiai. Taip pat nustatytas socialius aspektus atliepantis atleidimo nuo notaro atlyginimo mokėjimo mechanizmas bei nustatyti pagrindiniai reikalavimai notarinių veiksmų atlikimui mišriuoju būdu, kai vienas notarinio veiksmo dalyvis notarinį veiksmą atlieka notaro biure, o kitas – nuotoliniu būdu. Statistiniai duomenys rodo, jog sparčiai auga notarinių veiksmų, atliekamų mišriuoju būdu, skaičius: nuo 257 tokių veiksmų 2023 m. sausio mėn. – iki 1372 gruodžio mėn. 2023 m. pabaigoje įsigaliojo nauja notarų skaičiaus nustatymo metodika, kuria siekiama nustatyti optimalų notarų skaičių Lietuvoje ir užtikrinti, kad notarų skaičius būtų nustatomas remiantis objektyviais duomenimis, aiškiais metodais bei atitiktų realų notarinių paslaugų poreikį.

2023 metų pabaigoje Seimas pritarė Teisingumo ministerijos parengtiems Civilinio proceso kodekso ir Antstolių įstatymo projektų pakeitimams, kuriais siekiama kokybiškesnio ir aiškesnio išieškojimo proceso. Seimas pritarė, kad vykdymo išlaidų dydžius, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką tvirtintų ne teisingumo ministras, bet Vyriausybė. To siekiant, kitąmet Vyriausybė turės patvirtinti pagrįstą antstolių įkainių nustatymo metodiką, vykdymo išlaidų dydžius, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką. Teisingumo ministrai bus suteikti įgaliojimai patvirtinti antstolių skaičiaus nustatymo metodiką ir nustatyti pareigą Teisingumo ministerijai kiekvienais metais įvertinti, ar antstolių skaičius yra optimalus ir pagrįstas. Kartu bus didinami išsilavinimo reikalavimai asmenims, ketinantiems tapti antstoliais, kuriems reikės įgyti ne tik teisės bakalauro, bet ir teisės magistro laipsnį. Galiausiai bus griežtinami antstolio veiklos ribojimai, plečiamas ratas asmenų,

kurių paslaugomis antstoliui draudžiama naudotis – antstolis savo veikloje negalės naudotis paslaugomis asmenų, su kuriais jis susijęs kokiais nors ryšiais.

2023 m. liepą įsigaliojo Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymas. Juo buvo išplėtos galimybės įgyvendinti konstitucinę peticijos teisę, kreipiantis dėl visų visuomenei svarbių norminių teisės aktų priėmimo ne tik į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas, bet ir į kitas norminius teisės aktus priimančias valstybės institucijas, numatytas efektyvesnis peticijų pateikimo ir jų nagrinėjimo procesas. Besiruošiant Peticijų konstitucinio įstatymo įsigaliojimui Teisingumo ministerija parengė ir 2023 metų pirmoje pusėje išplatino institucijoms rekomendacijas dėl šio įstatymo tinkamo įgyvendinimo. Po pateikimo Seime pritarta ir Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos konstitucinio įstatymo projektui. Juo numatoma išplėsti piliečių galimybes pasinaudoti įstatymų leidybos iniciatyvos teise ir palengvinti įstatymų leidybos iniciatyvos ir Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisių įgyvendinimo sąlygas.

2023-ieji pažymėti besitęsiančios karinės agresijos prieš Ukrainą nusikaltimais. Kartu 2023-ieji atnešė pirmuosius Teisingumo ministerijos iniciatyvų teisingumui Ukrainoje rezultatus: mūsų inicijuotame tyrime Tarptautiniame Baudžiamajame Teisme išduoti pirmieji arešto orderiai, vienas jų V. Putinui; Teisingumo ministerijos ekspertai pirmą kartą nuo Lietuvos nepriklausomybės atgavimo stojo prie pasaulio teismo Hagoje tribūnos, kur siekė teisingumo Ukrainai byloje prieš rusiją. Taip pat 2023-aisiais Teisingumo ministerija pradėjo teisinius žingsnius dėl baltarusijos vykdomo migracijos instrumentalizavimo ir neteisėto migrantų gabenimo į Lietuvą. Tai buvo metai, kuomet Teisingumo ministerija nuosekliai formavo Lietuvos, kaip stiprios įvairių tarptautinės teisės procesų dalyvės įvaizdį, demonstravo teisinę brandą, aukštas kompetencijas, greitį, ryžtą, solidarumą ir paramą kovoje už laisvę, taiką ir tarptautinį teisingumą.

Visi šie svarbūs pasiekimai vainikavo ilgus ir sudėtingus procesus, kurių dalis prasidėjo daug seniau nei 2023 m. Nė vienas iš šių pokyčių nebūtų pasiektas be užsispyrusio ir kruopštaus Teisingumo ministerijos komandos darbo. Turint omenyje, kad pasikeitus reguliavimui, nuo 2024 m. Teisingumo ministerija perima ir atstovavimo valstybei Europos Žmogaus Teisių Teisme ir Jungtinių Tautų komitetų bylose veiklos organizavimą, žinome, kad užsispyrimo ir kruopštumo ministerijoje reiks tik dar daugiau. Dėl to, dėkoju kiekvienam Teisingumo ministerijos darbuotojui, ministerijos partneriams ir konsultantams. Jūs kasdien stiprinatė teisės viršenybės principą ir demokratijos pagrindus Lietuvoje.

Ewelina Dobrowolska
Lietuvos Respublikos teisingumo ministrė

I SKYRIUS STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

1 lentelė. Strateginių tikslų poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2023 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės		Duomenų šaltinis
		2021 metai	2022 metai	2023 metai		2025 m.	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
NPP – bendrieji šalies stebėsenos rodikliai								
Korupcijos suvokimo indeksas (balais (iš 100))	61 (2021)	61	62	61	66	70	72	<i>Transparency International</i>
Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis, proc.	65 (2021)	65	63	n. d.	47	40	30	Tyrimas „Lietuvos korupcijos žemėlapis“
Korupcijos kontrolės indeksas (vieta procentiliais)	75 (2019)	80,29	76,42	n. d.	80	80	83	Pasaulio bankas
NPP-08 Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą								
Teisės viršenybės indeksas (vieta ES)	15 (2020)	14	14	n. d.	14	15	12	Pasaulio bankas
NPP-01 Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą¹								

Strateginis tikslas – NPP-08 Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą

Efektyvus, skaidrus, įtraukus ir atskaitingas viešasis valdymas ir teisės viršenybė yra vienos iš esminių sąlygų, užtikrinančių ilgalaikę šalies ekonominę ir socialinę pažangą bei piliečių pasitikėjimą valstybe ir viešuoju sektoriumi. Teisingumo ministerija visa savo veikla siekia, kad teisės sistemoje būtų visapusiškai įgyvendinti teisingumo, žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ir kiti konstituciniai principai, kad būtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise, kad būtų plėtojama pagarbos Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams kultūra. Veiksminga ir efektyvi teisės sistema sudaro sąlygas mažinti korupciją, užtikrinti valstybės funkcijų vykdymą, atitinkantį pilietinės visuomenės lūkesčius ir padeda užtikrinti visuomenės ir valstybės darnų (efektyvų) vystymąsi.

Strateginio tikslo *Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą* įgyvendinimo teisingumo ministro valdymo srityse rezultatus 2023 m. galima vertinti teigiamai. Nors strateginio tikslo poveikio rodiklio *Teisės viršenybės indeksas* 2023 m. reikšmės dar nėra paskelbtos (duomenys bus paskelbti tik 2024 m. antrame pusmetyje), šio rodiklio Lietuvos statistika 2022 m. pagerėjo, Lietuva išliko 14 vietoje tarp Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių (indekso reikšmė pakilo nuo 82,86 iki 83,02). Teisės viršenybės indeksas, matuojamas vieta tarp ES šalių, parodo, kurią vietą tarp ES šalių užima Lietuva pagal Teisės viršenybės principo įgyvendinimą. Teisės viršenybės principas, vienas iš kiekvienais metais Pasaulio banko skelbiamo Pasaulio viešojo administravimo rodiklio indikatorius, matuojamas nuo 0 iki 100 proc. (procentiliais išreikšta

¹ Šiam tikslui įgyvendinti Teisingumo ministerijai priskirtas tik vienas uždavinys (NPP 1.10) ir vienas rodiklis (NPP 1.10.1), todėl šioje dalyje NPP 1 tikslo rodikliai nenurodomi ir tikslo pasiekimo aprašymas neteikiamas (aprašomi tik uždavinio rezultatai, žr. prie programos 03-001 Teisės sistema)

vieta Pasaulio banko sudarytame reitinge) ir atspindintis asmenų pasitikėjimą ir paklusimą socialinėms normoms, labiausiai apima šias sritis: sutarčių laikymąsi, nuosavybės teises, policiją ir teismus, nusikalstamumą ir smurtą (daugiau informacijos paskelbta <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#reports>). Tai bendro pobūdžio, plačios apimties rodiklis, parodantis valstybės teisinės sistemos padėtį, kaip valstybėms pavyksta užtikrinti teisės viršenybės principo laikymąsi, tad šio rodiklio gerėjimui svarbus visų valstybės institucijų (tiek Vyriausybės, tiek teismų, policijos) tinkamas darbas.

1 paveikslas. Teisės viršenybės principo įgyvendinimas, vieta tarp ES šalių

Duomenų šaltinis: Pasaulio banko duomenys, <http://www.worldbank.org/>.

Taip pat buvo pasiekti ir pažangos uždavinių, už kurių įgyvendinimą atsakinga Teisingumo ministerija (*Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą ir Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą*), rezultatai ir planuotos poveikio ir rezultato rodiklių reikšmės. Šių pažangos uždavinių rezultatų aprašymai pateikti dalyje „Programų aprašymas“.

Dvejus metus iš eilės augęs „Korupcijos suvokimo indeksas“ 2023 m. nukrito. 2023 m. „Transparency International“ (TI) Korupcijos suvokimo indekso (KSI) tyrime Lietuvai skirti 61 balas iš 100 galimų ir 34 vieta 180 šalių sąrašė. Lietuva užima 12 vietą tarp Europos Sąjungos (ES) valstybių. Lyginant su praėjusiais metais, Lietuvos KSI nukrito 1 balu, tarp ES šalių Lietuva išliko toje pačioje pozicijoje.

II SKYRIUS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

2023 m. Teisingumo ministerija vykdė dvi funkcijų programas: 13-001 Teisės sistema ir 13-002 Bausmių sistema ir vieną valdymo programą – Teisingumo ministerijos valdymo programą.

2 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2021 metais	2022 metais	2023 metais	2023 metais	2023 metais	2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01	Teisingumas	154 537,1	147 883,4	95,69	3 962,4							
13-001	Teisės sistema	29 408,6	25 340,5	86,17	464,6							
13-001-08-01 P	Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą	350,0	339,2	96,9	339,2							
E-13-001-08-01-01	Gyventojų, kurie pasitiki teismais, dalis, proc.					47	47	43	46	106,98	45	50
E-13-007-08-01-03	Didžiausias apylinkių teismų darbo krūvio nuokrypis nuo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkio (procentai)					28,4	13	27	18	150	26	20
E-13-007-08-01-04	Per 12 mėnesių nuo teismo nagrinėjimo pradžios įsiteisėjusių teismo sprendimų dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis (procentai)					81	84	81	79	97,53	87	90
E-13-001-08-01-02	Vartotojų sąlygų indeksas, balais					56,4 (2018 m.)	72	56,7	n. d.	-	60	62
E-13-001-08-01-06	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavime ir (ar) teikime dalyvaujančių subjektų ir						95	78	91	117	86	90

	paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių sistemą, dalis											
13-001-01-10 P	Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą	132,0	115,3	87,32	125,4							
E-13-001-01-10-01	Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (perkamosios galios standartais)					0,59	0,4	0,9	n. d.	-	1,5	2,5
13-001-11-01 T	Užtikrinti Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų įgyvendinimą	6 704,9	3 786,5	56,47								
R-13-001-11-01-01	Institucijų atstovų, teigiamai įvertinusių teisinės išvadas, dėl kurių išvengta netinkamo teisinio reguliavimo, dalis, proc.					94,2	91,8	96	95,2	99,17		
13-001-11-02 T	Užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą	4 919,9	4 812,5	97,82								
R-13-001-11-02-01	Vidutinė vartojimo ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka trukmė, dienomis					66	51	62	42	147,6		
R-13-001-11-02-02	Vartotojų, kurie kreipiasi su prašymu dėl savo pažeistų teisių gynimo, naudodamiesi Vartotojų teisių informacine sistema (VTIS), dalis, proc.					46	53,7	50	66,7	133,4		
13-001-11-03 T	Tinkamai registruoti išimtinės teises į pramoninės nuosavybės objektus ir informuoti visuomenę apie pramoninės nuosavybės apsaugą	4 283,8	3 358,5	78,4								
R-13-001-11-03-01	Teigiamai vertinančių VPB teikiamas paslaugas, jų prieinamumą bei aptarnavimo kokybę naudotojų, dalis, proc.					90	90	92	93	101,1		
13-001-11-04 T	Tinkamai tvarkyti registruojami duomenys	1 150,0	1 107,6	96,31								

1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		5 887,6	2 274,5	38,6								
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)												
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos												
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos												
Iš viso 13-001 programai (1 +2 + 3+ 4)		29 408,6	25 340,5	86,17	464,6							
13-002	Bausmių sistema	117 838,5	115 304,9	97,85	3 497,8							
13-002-08-01 P	Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą	-	-	-								
E-13-002-08-01-01	Lietuvos laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius 100 tūkst. gyventojų					182	174	165	158	104,4	150	140
13-002-08-02 P	Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą	1 098,3	1 454,6	132,44	3 497,8							
E-13-002-08-02-01	Asmenų, grįžusių į laisvės atėmimo vietas, dalies mažėjimas, proc.					15,4	13,5	22,4	22,5	99,6	21,8	19,8
E-13-002-08-02-02	Asmenų, per metus lygtinai paleistų iš laisvės atėmimo vietų, dalis, palyginti su bendru paleistų asmenų skaičiumi, proc.					47,5	46,4	51	48,1	94,3	50	60
13-002-12-01 T	Užtikrinti optimalią bausmių vykdymo sistemos veiklą	116 740,2	113 850,3	97,52								
R-13-002-12-01-01	Probacijos veiksmingumo lygis (atlikusių bausmę, baudžiamojo poveikio priemonę ir įvykdžiusių probacijos sąlygas asmenų dalis), proc.					77,3	78,4	80	80,6	100,75		
R-13-002-12-01-02	Nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmes ne pirmą kartą, dalis, proc.					-	61,5	60	67,4	89,02		

1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos											
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos											
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)											
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos											
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos											
Iš viso 13-003 programai (1 +2 + 3+ 4)	7 290,0	7 238,1	99,29	-							
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso	154 537,1	147 883,4	95,69	3 962,4							
iš jo:											
1.1. valstybės biudžeto lėšos	136 577,26	136 426,5	99,9	3 962,4							
1.2. bendrojo finansavimo lėšos	1 734,0	1 300,04	74,97								
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	9 823,0	7 367,14	74,99								
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos	6 402,85	2 789,71	43,57								
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)											
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos											
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos											
Iš viso 13 valstybės veiklos sričiai (1 +2 + 3+ 4)	154 537,1	147 883,4	95,69	3 962,4							

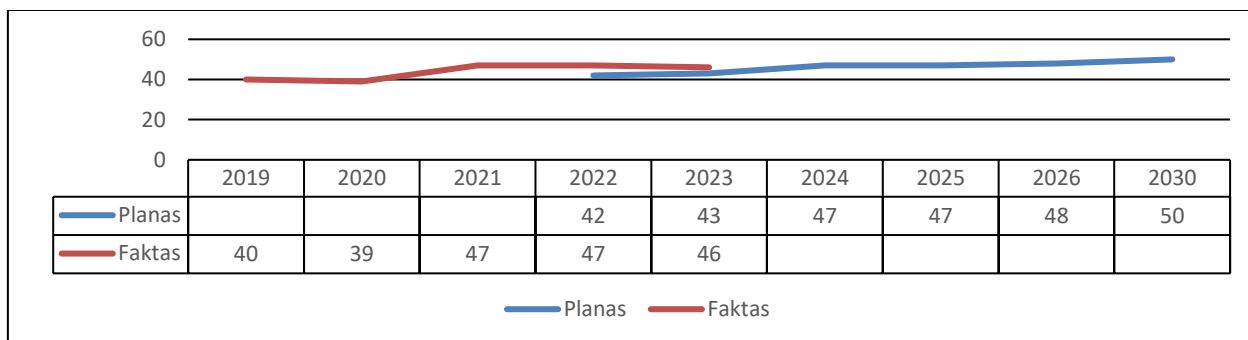
Programa 13-001 Teisės sistema

Pažangos uždavinys – 13-001-08-01 P Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą

Šiuo uždaviniu siekiama didinti teisingumo sistemos efektyvumą, veiksmingumą, teisingumo prieinamumą ir visuomenės pasitikėjimą teismais – atsisakyti teismams nebūdingų funkcijų ir kartu mažinti ir balansuoti teismų darbo krūvį, užtikrinti operatyvų teisingumo grandinės darbą, skatinti alternatyvių ginčų sprendimo būdų naudojimą, stiprinti pasitikėjimą vartotojų apsaugos sistema, efektyvinti teisinių institucijų darbą ir teikiamas paslaugas. Pažymėtina, kad uždavinį įgyvendinančių pažangos priemonių realus įgyvendinimas 2023 m. dar nevyko, didžiausią įtaką uždavinio poveikio rodikliams turėjo teisėkūros iniciatyvos ir veiksmai atliekami įgyvendinant tęstines veiklas.

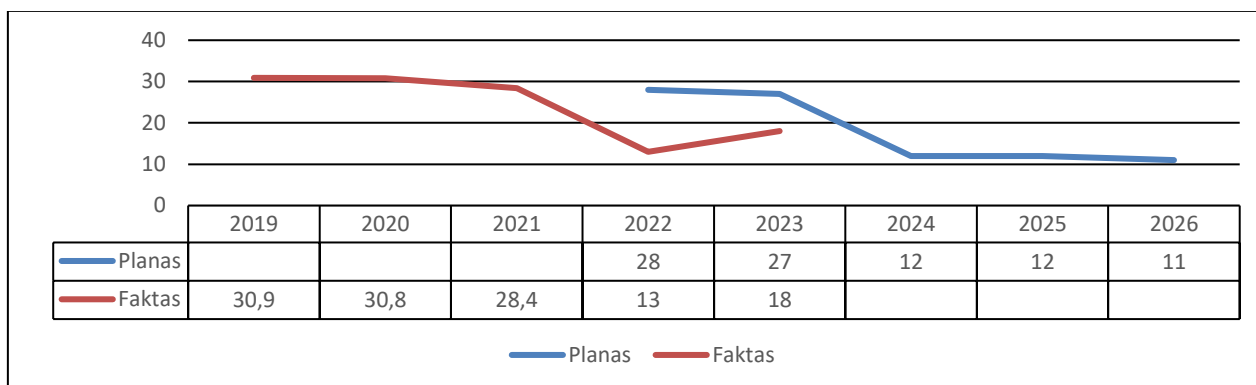
Šio uždavinio pažangą numatyta matuoti šešių poveikio rodiklių pagalba, iš kurių net trys yra susiję su teismų darbu.

2 paveikslas. 8.1.1. E-13-001-08-01-01 Gyventojų, kurie pasitiki teismais, dalis, proc.

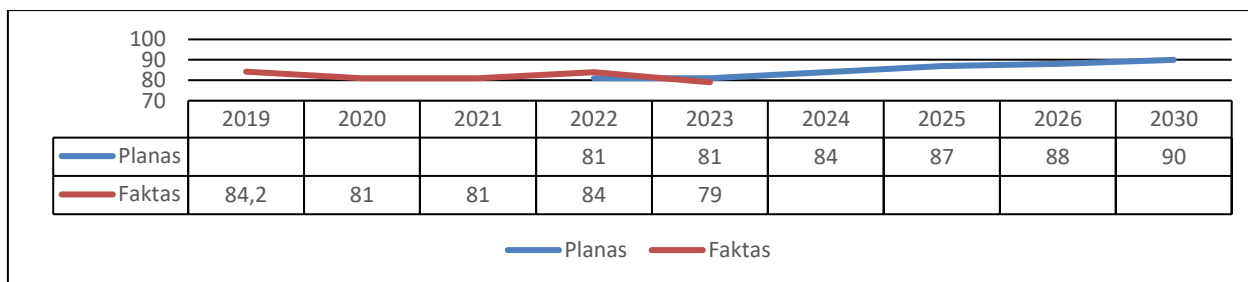
Duomenų šaltinis: VRM atliekamas gyventojų nuomonės apie viešąjį saugumą tyrimas

3 paveikslas. E-13-007-08-01-03 Didžiausias apylinkių teismų darbo krūvio nuokrypis nuo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkio (procentai)

Duomenų šaltinis: NTA duomenys

4 paveikslas. E-13-007-08-01-04 Per 12 mėnesių nuo teismo nagrinėjimo pradžios įsiteisėjusių teismo sprendimų dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis (procentai)

Duomenų šaltinis: Lietuvos teismų informacinė sistema (LITEKO)

2023 m. šiek tiek smuktelėjo 2022 m. ženkliai pagerėję rodikliai, susiję su teismų darbu, tačiau lyginant su 2019-2020 m. tendencijomis išliko aukštame lygyje: 2023 m. didžiausias apylinkių teismų darbo krūvio nuokrypis nuo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkio sudarė 18 proc. (3 paveikslas), išliko aukštas pasitikėjimo teismais rodiklis ir siekė 46 proc., nors lyginant su 2022 m. ir sumažėjo 1 proc. punktu (2 paveikslas). Tačiau 2023 m. palyginti su 2022 m. sumažėjo per 12 mėn. nuo teismo nagrinėjimo pradžios įsiteisėjusių teismo sprendimų dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis (4 paveikslas).

Rodiklių, susijusių su teismų darbu, didesnio gerėjimo ateityje tikimasi dėl 2023 m. parengtų ir priimtų teisės aktų pakeitimų dėl teismų veiklos efektyvinimo, kurių pirmas etapas įsigaliojo 2024 m. sausio 1 d., likusi pertvarka įsigalios 2024 m. liepos 1 d. Reforma apjungiamos apylinkių teismų ar jų rūmų veiklos teritorijos, atsisakyta neefektyvios infrastruktūros, taip optimizuojant finansinių išteklių valdymą teismuose ir sudarant prielaidas pagerinti teisingumo vykdymo kokybę. Priimti Civilinio proceso kodekso pakeitimai leis didžiąją dalį bylų, apylinkės teismuose nagrinėjamų rašytinio proceso tvarka (apie 30 tūkst. arba 21 proc. visų gautų civilinių bylų skaičiaus), automatizuotai paskirstyti visiems apylinkių teismams, įvertinus teismų krūvį. Tokiu būdu bus suvienodinti didžiųjų šalies miestų apylinkių teismų ir regioninių teismų darbo krūviai. Ši reforma yra didelis žingsnis kokybiškesnio teisingumo vykdymo link. Reforma užtikrina prielaidas teisėjų specializacijai, žmonėms tai garantuoja vienodos kokybės ir greičio teisingumo vykdymą tiek didžiuosiuose miestuose, tiek regionuose, o teisėjams - vienodas visoje Lietuvoje darbo sąlygas.

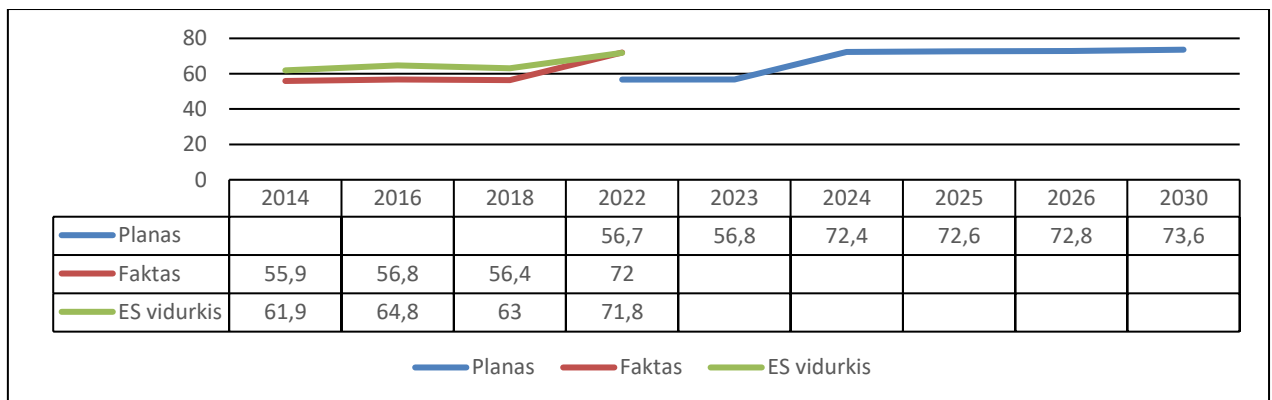
Teismų reforma ir anksčiau priimti sprendimai, leidžiantys sumažinti krūvį, tenkantį Lietuvos teismams, tolygiau paskirstyti apylinkių ir apygardų teismams tenkantį darbo krūvį, sukuria prielaidas spartesniam bylų nagrinėjimui, bylų nagrinėjimo išlaidų mažėjimui, o tuo pačiu ir didinti teisingumo sistemos veiksmingumą bei pasitikėjimą teismais.

Uždavinio poveikio rodiklio E-13-002-08-01-01 Lietuvos laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų skaičius (100 tūkst. gyventojų) aprašymas pateikiamas prie programos 13-002 Bausmių sistema aprašymo.

Penktasis pažangos uždavinio poveikio rodiklis – Vartotojų sąlygų indeksas (angl. *Consumer Conditions Index, CCI*) parodo vartotojų teisių apsaugos situaciją Lietuvoje, lyginant Lietuvą su kitomis ES valstybėmis narėmis. Vartotojų sąlygų indeksas apskaičiuojamas įvertinus keletą komponentų: asmenų žinias (informuotumą) apie vartotojų teises; pasitikėjimą organizacijomis; pasitikėjimą žalos atlyginimo mechanizmais; pasitikėjimą produktų sauga; pasitikėjimą aplinkosaugos teiginiais; nesąžiningos komercinės veiklos poveikį; vertinant vartotojų skundus ir problemas. Vartotojų sąlygų indeksą (*Consumer Conditions Index, CCI*) apskaičiuoja Europos Komisija ir skelbia savo internetiniame puslapyje (su paskutiniu tyrimu galima susipažinti https://commission.europa.eu/document/32f9017a-08eb-48bd-95b5-f0712e95399d_en).

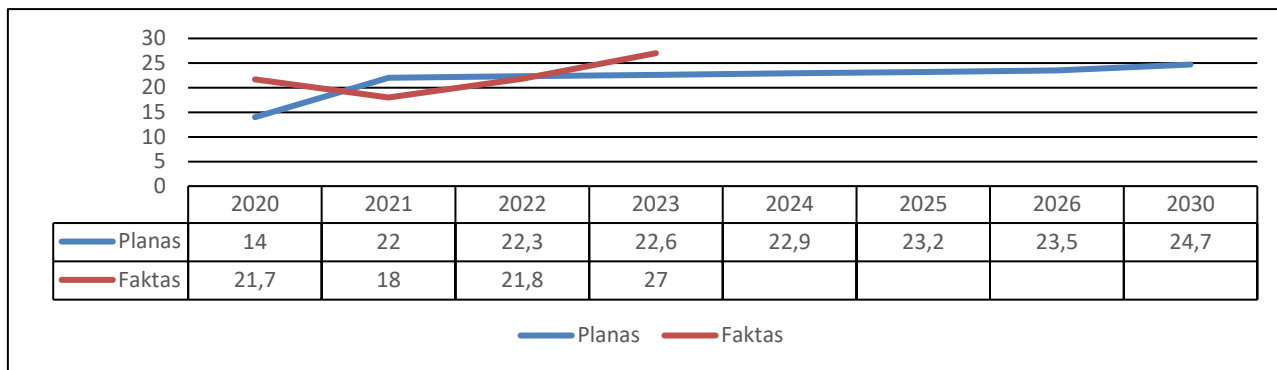
Paskelbto tyrimo duomenis Lietuvos vartotojų sąlygų indeksas 2022 m. siekia 72 balus, ir yra šiek tiek aukštesnis nei ES šalių vidurkis.

5 paveikslas. E-13-001-08-01-02 Vartotojų sąlygų indeksas, balais

Duomenų šaltinis: Europos Komisijos duomenys

Vartotojų teisių apsaugos situacija Lietuvoje vertinama ir remiantis Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – VVTAT) užsakymu atliekamos apklausos duomenimis.

6 paveikslas. R-13-001-08-01-08-01 Lietuvos vartotojų teisių apsaugos indeksas

Duomenų šaltinis: Reprezentatyvios 2022 m. Lietuvos gyventojų nuomonių tyrimo apklausos duomenys

Reprezentatyvios 2023 m. Lietuvos gyventojų nuomonių tyrimo apklausos duomenimis, tai yra aukščiausia rodiklio reikšmė nuo 2010 m., pirmąkart viršyta planuota rodiklio reikšmė (pasiekti 27 proc., o planuota 22,6 proc.). Šis indeksas skaičiuojamas pagal specialią formulę, apimančią kitų indeksų reikšmes. Kadangi per metus kiti indeksai taip pat padidėjo (vartotojų teisių pažeidimo indeksas padidėjo 2 proc., informuotumo indeksas – 1 proc., aktyvumo indeksas pakilo net 13 proc., o vartotojų teisių apsaugos sistemos vertinimo indeksas - beveik 4 proc.), bendra vartotojų teisių apsaugos indekso reikšmė taip pat padidėjo.

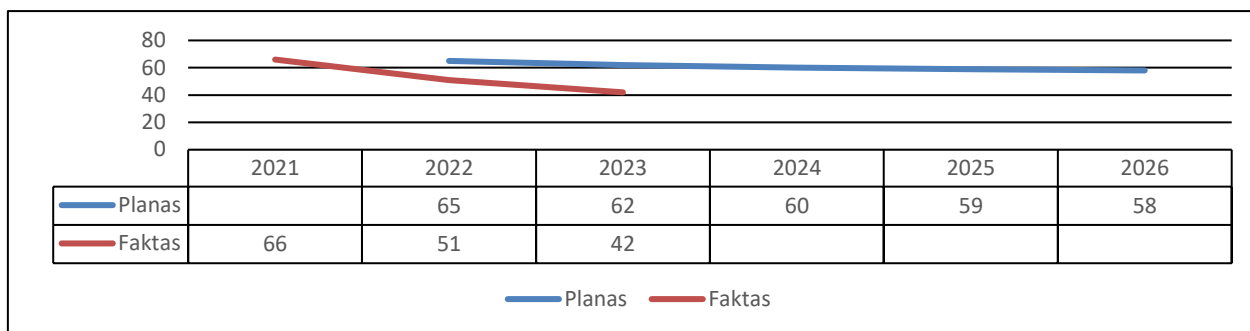
Teisingumo ministerija inicijavo pokyčius, skirtus užtikrinti veiksmingesnes sąlygas reikšti kolektyvinius ieškinius, kai ginamas vartotojų viešasis interesas. Šie pokyčiai leidžia Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai paprasčiau ginti visų vartotojų kolektyvinius interesus ir prevenciškai inicijuoti ieškinius dėl veiksmų nutraukimo ar uždraudimo. Tai taip pat gali tapti veiksmingu instrumentu įgaliosioms vartotojų asociacijoms reikalauti kolektyvinio žalos atlyginimo. Dabar tokie ieškiniai gali būti reiškami labai įvairiose reguliavimo srityse, pavyzdžiui, dėl keleivių teisių, elektroninių ryšių paslaugų, finansinių paslaugų, informacinės visuomenės paslaugų, maisto saugos, asmens duomenų apsaugos, atskirų prekių kategorijų (padangų, kosmetikos gaminių, medicinos priemonių). Tai užtikrinančios nuostatos įsigaliojo 2023 m. birželio 25 d.

Poveikio rodiklio reikšmėms didelę įtaką daro ir tęstinės veiklos uždavinio, susijusio su vartotojų teisių apsauga, įgyvendinimas:

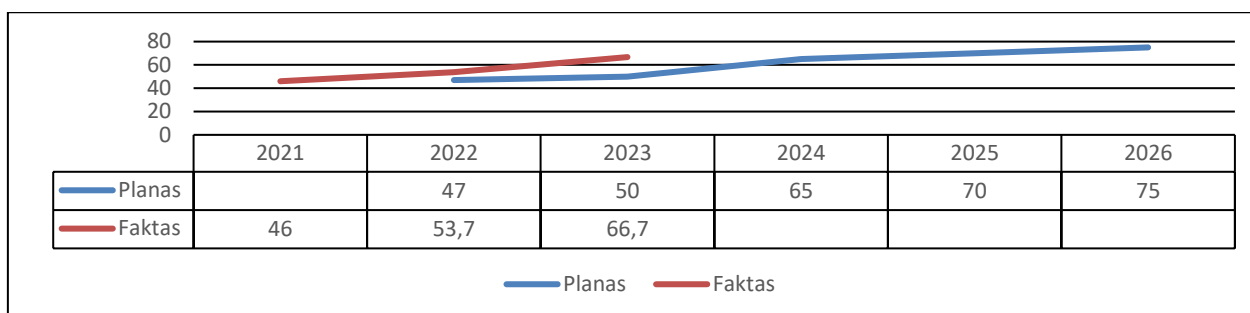
Tęstinis uždavinys – 13-001-11-02 T Užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą

Per 2023 m. VVTAT išnagrinėti 7 821 vartojimo ginčų, iš jų 30,8 proc. išspręsti taikiai (per 2022 m. 43,6 proc.). Tokį rodiklio sumažėjimą lėmė keletas priežasčių. Atsisakius gaminio vertinimo išvados (GVI) ir su tuo susijusių papildomų ginčo išlaidų apmokėjimo, nebeliko verslo intereso taikytis. 2023 m. daugėjo įmonių, kurios, pažeidusios vartotojų teises, neskubėjo spręsti ginčų vartotojų naudai, o laukė VVTAT sprendimo dėl ginčo esmės. Taikių ginčų sprendimo rodiklį taip pat mažino nuotolinę prekybą vykdančios bendrovės, masiškai nepristačiusios užsakytų prekių ir negrąžinusios vartotojų sumokėtų pinigų, dėl kurių vartotojų kreipimosi mastas labai didelis.

2023 m. vidutinė vartojimo ginčo nagrinėjimo trukmė sumažėjo iki 42 dienų (7 paveikslas). Rodiklio pagerėjimą įtakojo tinkamai organizuotas VVTAT padalinių, atliekančių ginčų nagrinėjimo funkcijas, darbas, siekiant sutrumpinti ginčo sprendimo procedūras ir kuo greičiau priimti sprendimą, taip pat vis daugiau vartotojų kreipiasi su prašymu dėl savo pažeistų teisių gynimo, naudodamiesi Vartotojų teisių informacine sistema (VTIS) (8 paveikslas), o tai palengvina skundo administravimo procesą.

7 paveikslas. R-13-001-11-02-01 Vidutinė vartojimo ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka trukmė, dienomis

Duomenų šaltinis: Vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenys

8 paveikslas. R-13-001-11-02-02 Vartotojų, kurie kreipiasi su prašymu dėl savo pažeistų teisių gynimo, naudodamiesi Vartotojų teisių informacine sistema (VTIS), dalis, proc.

Duomenų šaltinis: Vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenys

Stiprindama vartotojų apsaugą elektroninės prekybos srityje, VVTAT tęsė interneto svetainių patikras. 2023 m. patikrinta 320 interneto svetainių, kuriose siūlomos vartojimo prekės ir (ar) paslaugos. 2023 m. pasirinkta interneto svetainių stebėsenos (monitoringo) sritis – rūbai ir avalynė, bei patvirtintas tikrinamų 19 subjektų sąrašas. Konsultuojant įmones ir kartu bendradarbiaujant, buvo atlikti pakeitimai 18-oje elektroninių parduotuvių, vienoje monitoringo metu stebėtoje elektroninėje parduotuvėje neatitikimų nebuvo nustatyta.

Vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų stebėseną (monitoringą) buvo atlikta privataus bendrojo ugdymo srityje. Vertintos 49 privataus bendrojo ugdymo paslaugų teikimo sutartys, dėl visų jų pateiktos pastabos. Informacija paskelbta VVTAT interneto tinklalapyje

2023 m. buvo pasirinkta reklamos stebėsenos sritis: „Įvairios prekės ir paslaugos“ – „Finansinės paslaugos“ bei patvirtintas tikrinamų 27 subjektų sąrašas. Stebėsenos metu buvo vertinamas finansinių paslaugų reklamos atitikimas Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatomis. Tikrintos subjektų reklamos, kreiptasi į subjektus pateikti reklamos pavyzdžius. Išanalizavus 29 komercinės veiklos subjektų pateiktus dokumentus (reklamos srityje vykdomos stebėsenos metu gautus bendrovių atsakymus), Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimų nenustatyta.

VVTAT taip pat vykdė mokymus bei konsultacijas pagal patvirtintą metinį mokymų verslininkams planą. Buvo rengti seminarai įvairiomis temomis (teisės aktų naujovės, reikalavimai nuotolinei prekybai, garantijos, mechaniniai pažeidimai, reikalavimai renginių, apgyvendinimo srityse, reikalavimai reklamai, elektros prekių energetinio efektyvumo ženklavimas, cheminių medžiagų ir biocidinių gaminių, tekstilės, kosmetikos, statybos produktų ženklavimas ir kt.)

Remiantis reprezentatyvios 2023 m. Lietuvos gyventojų apklausos duomenimis, apie alternatyvų vartojimo ginčų sprendimą (AGS) žino 35 proc. respondentų. Tai mažesnis rezultatas nei 2022 m. (40 proc.), tačiau žymiai geresnis nei 2021 m. (buvo 26 proc.). Vartojimo ginčų neteisminiu sprendimu pasitiki 56 proc. respondentų, o 75 proc. respondentų žinotų, kur kreiptis, jeigu pardavėjas/paslaugos teikėjas atsisakytų kompensuoti nuostolius. Tai geriausias rezultatas nuo 2003 m. Internetine prekyba pasitiki daugiau gyventojų (30 proc.), negu ja nepasitiki (13 proc.). Reprezentatyvios 2023 m. Lietuvos įmonių apklausos duomenimis, 62 proc. respondentų manymu, Lietuvos verslininkai yra pakankamai arba greičiau pakankamai informuoti apie vartotojų apsaugą, tai yra geriausias rezultatas nuo 2011 m.

Europos vartotojų centras Lietuvoje 2022 m. gavo 2 165 informacinius paklausimus apie vartotojų teises Europoje (kai pardavėjas / paslaugos teikėjas registruotas kitoje Europos Sąjungos šalyje, Norvegijoje, Islandijoje ar Jungtinėje Karalystėje). 2023 m. iš Europos vartotojų sulaukta 1 103 skundų (skundų skaičius padidėjo 25 proc., palyginti su 2022 m.), 60 proc. skundų buvo išnagrinėti teigiamai (vartotojo naudai). Tai lėmė ne tik Europos vartotojų centro Lietuvoje teisininkų pastangos, bet ir vartotojų atsakingumas, išsaugant visus reikiamus pirkimo dokumentus ir įrodymus. Europos vartotojų centras Lietuvoje skiria išskirtinį dėmesį Lietuvoje reziduojančių vartotojų informavimui ir švietimui apie vartotojo teises, perkant iš kitos Europos valstybės. Europos Komisijos atliktos ECC-Net tinklo atliktos apklausos duomenimis 81 proc. Lietuvos vartotojų, kurie kreipėsi į tinklą pagalbos, Europos vartotojų centro teikiamas paslaugas, jų prieinamumą bei aptarnavimo kokybę vertino teigiamai.

Vykdamas ne maisto produktų rinkos priežiūrą per 2023 m. Lietuvos rinkoje atlikti 2 636 ne maisto gaminių ir paslaugų patikrinimai, kurių metu patikrinti 8 128 gaminių ir paslaugų tipai. 1 800 patikrinimų metu 5 946 gaminių tipai (73,2 proc.) atitiko nustatytus saugos ir kokybės reikalavimus.

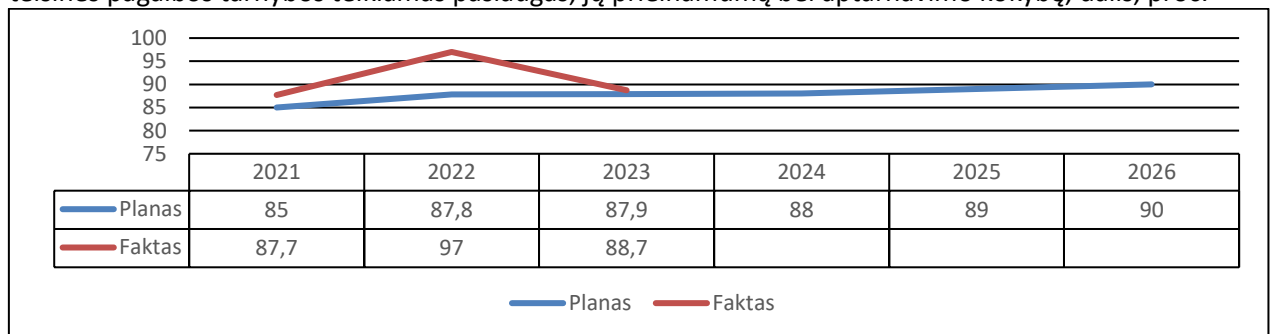
Vadovaujantis Turizmo įstatymu ir įgyvendinamaisiais teisės aktais vykdoma kelionių organizatorių, kelionių agentūrų, turizmo paslaugų rinkinio pardavėjų, klasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjų (viešbučių, motelių, svečių namų ir kempingų) ir neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjų veiklos priežiūra. Atliktos 78 klasifikuojamų objektų apžiūros, buvo išduoti 66 apgyvendinimo įstaigų klasifikavimo pažymėjimai.

Šeštojo uždavinio poveikio rodiklio **E-13-001-08-01-06 Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavime ir (ar) teikime dalyvaujančių subjektų ir paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių sistemą, dalis, proc.** reikšmė apskaičiuota 2023 m. – 91 proc. Tai pakankamai aukštas įvertinimas, nors šiek tiek žemesnis nei 2022 m., kai reikšmė buvo apskaičiuota pirmą kartą (95 proc.). Apklausos atlikimą organizavo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – VGPT), kuri siekė įtraukti kuo daugiau asmenų pateikti nuomonę įvairiais būdais: elektroniniu būdu, tam tikrų programų pagalba, naudojant QR kodus, sudarant galimybes pildyti anketas raštu.

Šio poveikio rodiklio reikšmėms didelę įtaką daro ir tęstinės veiklos uždavinio, susijusio su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu, įgyvendinimas:

Tęstinis uždavinys – 13-001-11-05 T Užtikrinti palankesnes sąlygas tinkamai ginti pažeistas teises ar įstatymų saugomus interesus

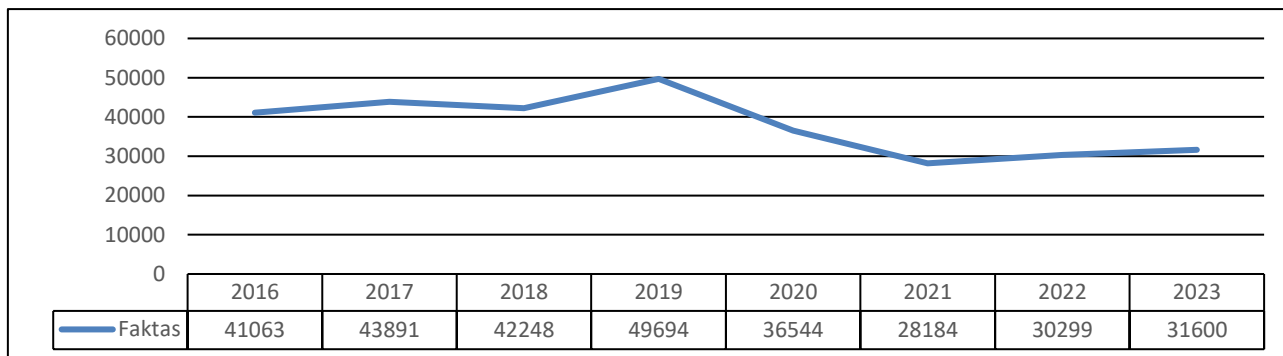
9 paveikslas. R-13-001-11-05-01 Apklaustų paslaugų gavėjų, teigiamai vertinančių Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos teikiamas paslaugas, jų prieinamumą bei aptarnavimo kokybę, dalis, proc.

Duomenų šaltinis: VGPT duomenys

Valstybė garantuoja asmenims pirminę teisinę pagalbą, antrinę teisinę pagalbą ir valstybės užtikrinamą neteisminę mediaciją. Pirminė teisinė pagalba – tai teisinės informacijos, teisinių konsultacijų teikimas, valstybės ir savivaldybių institucijoms skirtų dokumentų rengimas, nesudėtingų procesinių dokumentus tam tikrais klausimais rengimas. Pirminės teisinės pagalbos teikimą užtikrina savivaldybės. 2023 m. pirminė teisinė pagalba pasinaudojo 38 780 asmenų (2022 m. – 41 226 asmenys). Palyginti su 2022 m. pirminės teisinės pagalbos apimtys sumažėjo 6 proc.

Antrinė teisinė pagalba – tai valstybės garantuojama advokato pagalba: dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, išankstinį ginčų sprendimą ne teisme, bei bylinėjimosi išlaidų atlygimas.

10 paveikslas. Asmenų, pasinaudojusių antrine valstybės garantuojama teisine pagalba, skaičius

Duomenų šaltinis: VGTPPT duomenys

2023 m. antrine teisine pagalba pasinaudojo 31600 asmenų, tai asmenys, kuriems antrinė teisinė pagalba paskirta esant būtinąjo gynėjo/įgaliotojo atstovo dalyvavimo pagrindams (18907), ir asmenys, pasinaudoję antrine teisine pagalba, kuomet VGTPPT priėmė sprendimą teikti antrinę teisinę pagalbą (12693). Palyginti su 2022 m. valstybės garantuojama antrine teisine pagalba pasinaudojusių asmenų skaičius išaugo 4,3 proc. Antrinės teisinės pagalbos apimtys 2023 m. išaugo dėl padidėjusio asmenų, kurie kreipėsi dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, skaičiaus (atitinkamai VGTPPT priėmė 12 proc. daugiau sprendimų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo). Būtinąjo gynėjo/įgaliotojo atstovo paskyrimų skaičius neženkliai sumažėjo.

VGTPPT 2023 m. gauta ženkliai mažiau skundų dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo kokybės – 4 skundai (2021 m. – 10 skundų), kas sudaro 0,03 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus (2021 m. – 0,09 proc.). 2023 m. 88,7 proc. paslaugų gavėjų teigiamai vertino VGTPPT teikiamas paslaugas, jų prieinamumą bei aptarnavimo kokybę (9 paveikslas).

Nuosekliai siekiama gerinti teisinės pagalbos teikimą bei administravimą. 2023 m. parengti ir priimti sprendimai, kurie leis suteikti efektyvesnes paslaugas, atstovaujant pažeidžiamų visuomenės grupių interesams. 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo valstybės garantuojamos teisinės pagalbos priemonės, kuriomis užtikrinamas nepilnamečių atstovavimas iki jų pripažinimo nukentėjusiais, taip pat sudaroma galimybė SLAPP bylose (strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) teisinę pagalbą gauti nevertinant asmens turto ir pajamų. Kartu padidintas užmokesčio bazinis dydis advokatams, kurie teikia antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą: nuo 20 iki 25 Eur. Su šiuo įkainio pokyčiu ministerija inicijavo ir papildomą paskatą advokatams už socialiai jautrius atvejus, reikalaujančius specialiųjų žinių. Šiais atvejais užmokesčio bazinis dydis didės dvigubai – iki 50 Eur.

2023 m. buvo tęsiami TEISIS tobulinimo darbai, pradėjo veikti funkcionalumas mediacijos srityje – asmenys, siekiantys gauti mediacijos paslaugas, gali pateikti prašymus per minėtą sistemą ir taip praplėstos galimybės gyventojams naudotis teikiamomis VGTPPT paslaugomis elektroniniu būdu. Intensyviai šiuo funkcionalumu nuo įdiegimo momento naudojosi ir pirminę teisinę pagalbą teikiantys specialistai, padedantys užpildyti pareiškėjams dokumentus dėl mediacijos paslaugų gavimo. 2023 m. VGTPPT skyrė didesnę dėmesį informacijos apie VGTPPT teikiamas paslaugas sklaidai, skatinant gyventojus teikti dokumentus per TEISIS elektroniniu būdu.

Mediacija

Siekiama skatinti Lietuvos gyventojus pasirinkti tokį ginčo sprendimų būdą, suteikiantį galimybes išsaugoti pagarbius tarpusavio santykius, vykdyti savanoriškai priimamus susitarimus, taip pat sumažinti teismų darbo krūvį, taupyti privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšas, skiriamas ginčų sprendimui teisme.

2023 m. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba gavo 8469 prašymus dėl privalomosios mediacijos vykdymo, iš jų 3859 atvejais buvo ginčo šalių sutikimai dalyvauti mediacijoje, tai sudaro 45,6 proc. nuo visų gautų prašymų (2022 m. – 43,8). Iš 2023 m. baigtų 3636 mediacijų 1972 ginčai baigėsi taikiai, tai sudaro 54 proc. (2021 m. – 56,4 proc.).

2023 m. balandžio 20 d. Teisingumo ministerijoje įvyko Teisingumo ministerijos organizuotas 2022 m. bendradarbiaujant su viešosios įstaigos Vyriausybės strateginės analizės centro ekspertais ir mokslininkais – mediacijos ekspertais atlikto privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo rezultatų pristatymo renginys. Renginio metu pranešimus skaitė mokslininkai, tyrėjai, mediatorių, teismų, advokatų bendruomenių, taip pat Teisingumo ministerijos, Socialinės apsaugos

ir darbo ministerijos, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos atstovai. Diskutuota apie privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose nustatymo priežastis, tikslus, privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose organizavimo ir taikymo praktiką, mediacijos proceso dalyvių – mediatorių, teisėjų, advokatų vaidmenį procese ir požiūrį į privalomąją mediaciją, pristatyti privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo rezultatai ir tolesni žingsniai, siekiant įgyvendinti šio vertinimo metu pateiktas rekomendacijas.

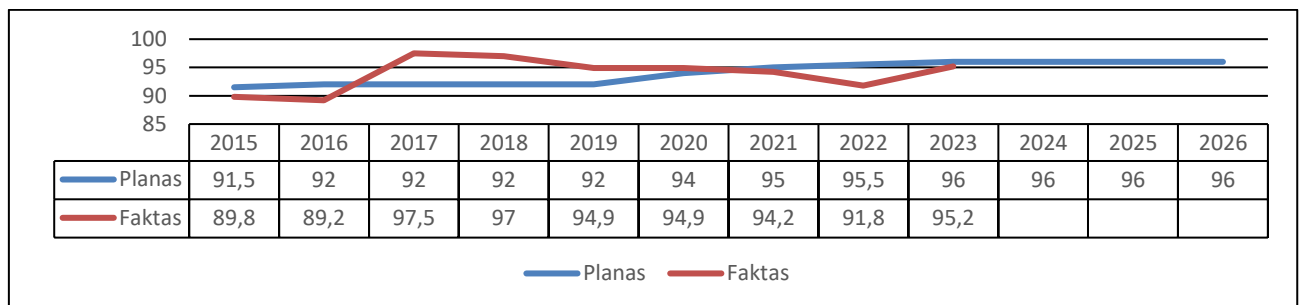
2023 m. Teisingumo ministerija parengė siūlymus tobulinti mediacijos paslaugų teikimo teisinį reguliavimą (jiems Vyriausybė pritarė 2024 m. sausio mėn.), kurie remiasi minėto privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis. Naujuoju reglamentavimu siekiama efektyviau spręsti mediatorių veiklos klausimus, stiprinti jų veiklos koordinavimą, todėl siūloma nustatyti, kad mediatorių savivaldą įgyvendintų Lietuvos mediatorių rūmai – šiuo metu aktyviai mediacijos srityje veikianti asociacija, o visi mediatoriai (išskyrus tuos, kurie yra teisėjai) būtų šių rūmų nariai. Planuojama nustatyti 8 (šiuo metu yra 6) iš valstybės biudžeto lėšų apmokamas valandas, skirtas mediacijai vykdyti, valandų paskirstymą paliekant pačiam mediatoriui. Nauja iniciatyva siekiama efektyvinti ginčo šalių įtraukimą į privalomąją mediaciją, todėl numatoma, kad į mediacijos procesą ginčo šalį kviestų pats mediatorius, kuris galėtų suteikti aiškesnę informaciją apie mediaciją, atskleistų mediacijos proceso naudą (šiuo metu kviečia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba). Taip pat numatoma kaupti išsamius duomenis apie mediacijas, todėl siūloma įtvirtinti mediatoriaus pareigą automatizuotu būdu Teisinės pagalbos paslaugų informacinėje sistemoje pateikti informaciją apie praėjusiais kalendoriniais metais įvykdytų mediacijų rūšis ir skaičius. Siekiant mediatorių nuolatinio profesinio tobulėjimo, ketinama nustatyti, kad mediatoriai kas trejus metus turėtų pateikti kvalifikacijos tobulinimą įrodančius dokumentus.

Tęstinis uždavinys – 13-001-11-01 T Užtikrinti Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų įgyvendinimą

Viena iš pagrindinių priemonių, užtikrinant teisės sistemos darną, teisės aktų tarpusavio suderinamumą, teisės aktų kokybę, yra Teisingumo ministerijos pagal kompetenciją teikiamos išvados dėl kitų institucijų parengtų teisės aktų projektų. Teisingumo ministras yra atsakingas už tai, kad Vyriausybės inicijuoti teisės aktų projektai sklandžiai įsiterptų į egzistuojančią nacionalinę teisės sistemą, o tuo pačiu, kad pati teisėkūros procedūra būtų optimali, efektyvi ir atitiktų konstitucinio teisinės valstybės principo reikalavimus. Teisingumo ministerijos kompetencija teisėkūros srityje yra labai plati, atsižvelgiant į teisingumo ministro valdymo sritį „Nacionalinės teisinės sistemos plėtra“.

Teisingumo ministerija jau vienuoliktus metus iš eilės atliko institucijų, dėl kurių teisės aktų projektų buvo teiktos teisinės išvados, atstovų apklausą. Apklausiant respondentus siekiama išsiaiškinti, ar gautos teisinės išvados buvo naudingos rengiant teisės aktų projektus, ar pateiktos išvados buvo argumentuotos ir išsamios, ar teisinėse išvadose teikiami pasiūlymai dėl teisės technikos tobulinimo yra aiškūs ir konstruktyvūs, ar atsižvelgiama į teikiamas pastabas ir kt. 2023 m. išvadų rodiklio įvertinimo lygis labai aukštas – 95,2 proc., ir palyginti su praėjusiais metais jis išaugo (2022 m. – 91,8 proc. institucijų atstovų teigiamai vertino Teisingumo ministerijos išvadas dėl jų rengtų teisės aktų projektų). Atsižvelgiant į 2022 m. apklausos rezultatus ir kitas identifikuotas problemas 2023 m. buvo teikiamas išskirtinis dėmesys tiek Teisingumo ministerijos išvadų kokybei, tiek bendrai teisėkūros kokybei gerinti.

11 paveikslas. R-13-001-11-01-01 Institucijų atstovų, teigiamai įvertinusių teisinės išvadas, dėl kurių išvengta netinkamo teisinio reguliavimo, dalis, proc.

Duomenų šaltinis: Teisingumo ministerijos duomenys

Teisingumo ministerijos specialistai nuolat kelia savo kompetenciją, gilina žinias, kad galėtų pateikti kompetentingas išvadas, dalyvauja darbo grupėse, konsultuoja kitų institucijų kolegas, rengiančius teisės aktus. Siekiant kelti visų ministerijų specialistų kompetencijas rengiant teisės aktų projektus bei gerinti teisės aktų projektų kokybę buvo parengtos ir 2023 metų pabaigoje paskelbtos Rekomendacijos dėl galiojančių norminių teisės aktų kodifikavimo ir poįstatyminių teisės aktų konsolidavimo bei Teisėkūros metodinės rekomendacijos.

Per 2023 m. Teisingumo ministerijos specialistai parengė 997 teises išvadas dėl kitų institucijų pateiktų teisės aktų projektų, šiek tiek mažiau nei praėjusiais metais (2021 m. – 1037, 2022 m. – 1091). 2023 m. parengtų išvadų skaičius rodo, kad Vyriausybės pastangos stabilizuoti teisėkūros procesus, mažinti teikiamų teisės aktų pakeitimų skaičių pasiteisino ir bendras teikiamų teisės aktų projektų skaičius sumažėjo. Teisinių išvadų pateikimo laiku kriterijaus faktinė reikšmė 2023 m. ženkliai išaugo ir siekė 81,1 proc., kai tuo tarpu 2022 m. buvo žemesnė – 73,8 proc. Rodiklis pagerėjo dėl ypatingo dėmesio teisėkūros procesų gerinimui ir optimizavimui ir tikimasi ateityje augti.

Svarbiausi veiklos rezultatai

Ekonomiškai pagrįsti ir skaidrūs notarinių paslaugų įkainiai

2023 m. liepą patvirtinus Notarų atlyginimo dydžių nustatymo metodiką, spalį įsigaliojo nauji metodika ekonomiškai pagrįsti ir aiškūs notarinių paslaugų įkainiai. Siekiant aiškumo nustatomi fiksuoti įkainiai, į kuriuos taip pat įtraukiamas mokestis už papildomus veiksmus. Tai reiškia, kad už tai, kas anksčiau kainuodavo papildomai – dokumento projekto parengimas, dokumento lapų atspausdinimas ir privalomų duomenų perdavimas valstybės registrams – už šiuos veiksmus nebus imamas papildomas atlyginimas ir tokiu būdu asmenys už identiškus notarinius veiksmus skirtingiems notarams mokės vienodą Vyriausybės nustatytą atlyginimą. Taip pat nustatytas socialius aspektus atliepantis atleidimo nuo notaro atlyginimo mokėjimo mechanizmas. Lieka galioti visos iki šiol nustatytos notarinių įkainių lengvatoms. Notarų įkainiai mažėja gaunantiems socialinę pašalpą pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą.

Notarų skaičius nustatomas vadovaujantis objektyviais duomenimis ir aiškiais metodais

2023 m. gruodžio 31 d. įsigaliojo nauja notarų skaičiaus nustatymo metodika, kuria siekiama nustatyti optimalų notarų skaičių Lietuvoje, bei buvo panaikintas nuo 2007 m. galiojęs, objektyviais duomenimis nepagrįstas, įsakymas dėl maksimalaus notarų skaičiaus Lietuvoje nustatymo. Naujoji metodika nustato aiškų Notariato įstatyme įtvirtintų notarų skaičiaus nustatymo kriterijų – gyventojų skaičiaus konkrečioje savivaldybėje ir praėjusių dvejų kalendorinių metų notaro pajamų konkrečioje savivaldybėje statistinio vidurkio – taikymą. be to, Metodikoje taip pat yra numatytas mechanizmas, pagal kurį Teisingumo ministerija kasmet iki spalio 1 d., atsižvelgdama į gyventojų skaičių ir notarų gaunamas pajamas, turės įvertinti, ar kiekvienoje savivaldybėje yra pakankamas notarų skaičius. Toks periodinis vertinimas sudarys sąlygas nuolat stebėti, ar šalies teritorijoje yra tinkamai užtikrintas notarinių veiksmų prieinamumas.

Notarų paslaugos – mišriuoju būdu

Nustatyti pagrindiniai reikalavimai notarinių veiksmų atlikimui mišriuoju būdu, kai vienas notarinio veiksmo dalyvis notarinį veiksmą atlieka notaro biure, o kitas – nuotoliniu būdu. Statistiniai duomenys rodo, jog sparčiai auga notarinių veiksmų, atliekamų mišriuoju būdu, skaičius: nuo 257 tokių veiksmų 2023 m. sausio mėn. – iki 1372 gruodžio mėn.

Siekiant nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių sutikimu – teismą pakeitė notaras

Nuo 2023 m. sausio atsisakyta teismams nebūdingų funkcijų. Teisinius klausimus, tokius kaip santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių sutikimu, kai sutuoktiniai neturi nepilnamečių vaikų, tėvystės pripažinimas, vedybų sutarties pakeitimas, leidimų būsto, kai jis laikomas šeimos turtu, pardavimui ar įkeitimui išdavimas ir kt., galima išspręsti paprasčiau – nesikreipiant į teismą, o pasitelkus notarų pagalbą. 2023 m. paprastesniu ir aiškesniu procesu kreipiantis į notarą 2023 m. pasinaudojo 1510 asmenų, o teismų darbo krūvis dėl bylų dėl santuokos nutraukimo bendru sutuoktinių sutarimu sumažėjo 30 proc.

Skolininkams priimtinesnis išieškojimo procesas

2023 metų pabaigoje Seimas pritarė Teisingumo ministerijos parengtiems Civilinio proceso kodekso ir Antstolių įstatymo projektų pakeitimams, kuriais siekiama kokybiškesnio ir aiškesnio išieškojimo proceso. Seimas pritarė, kad vykdymo išlaidų dydžius, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką tvirtintų ne teisingumo ministras, bet Vyriausybė. To siekiant, Vyriausybė iki 2025 m. pabaigos turės patvirtinti objektyviais kriterijais pagrįstą antstolių įkainių nustatymo metodiką, o iki 2026 m. vidurio – patvirtinti vykdymo išlaidų dydžius, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką. Teisingumo ministrui bus suteikti įgaliojimai patvirtinti antstolių

skaičiaus nustatymo metodiką ir įtvirtinta pareiga Teisingumo ministerijai kiekvienais metais įvertinti, ar antstolių skaičius yra optimalus ir pagrįstas. Priimtais pakeitimais taip pat didinami išsilavinimo reikalavimai asmenims, ketinantiems tapti antstoliais, kuriems reikės įgyti ne tik teisės bakalauro, bet ir teisės magistro laipsnį. Galiausiai bus griežtinami antstolio veiklos ribojimai, plečiamas ratas asmenų, kurių paslaugomis antstoliui draudžiama naudotis – antstolis savo veikloje negalės naudotis paslaugomis asmenų, su kuriais jis susijęs kokiais nors ryšiais.

Padidėjęs teisinių paslaugų prieinamumas

Pilna apimtimi ėmė veikti Teisinės pagalbos paslaugų informacinė sistema TEISIS, teikianti teises konsultacijas nuotoliniu būdu ir valstybės finansuojamą antrinę teisinę pagalbą.

Pokyčiai, siekiant padėti asmenims efektyviai įgyvendinti veiksmą

Teisingumo ministerija 2023 m. balandžio-gegužės mėnesiais organizavo viešųjų konsultacijų ciklą, kurio metu su įvairių asociacijų, įstaigų, tarnybų, organizacijų ir institucijų atstovais buvo diskutuota: kokių teisinių įrankių ir priemonių reikia asmenims, turintiems psichikos ir (ar) elgesio sutrikimų; kokios pagalbos priemonės, teisiniai įrankiai, paslaugos yra šiuo metu ir koks galimas naujų priemonių, padedančių išsaugoti asmens veiksmumą, poreikis; kokios pagalbos ir įrankių reikia institucijoms, į kurias kreipiasi asmenys, turintys psichikos ir (ar) elgesio sutrikimų, kad institucijų atstovai galėtų tinkamai komunikuoti, suprasti tikrąją asmenų su negalia valią ir efektyviai suteikti reikalingas paslaugas; apie galimą naują globos modelį, visiškai atsisakant neveiksnumo instituto Lietuvoje. Remiantis viešųjų konsultacijų rezultatais, toliau rengiami teisės aktų pakeitimai, siekiant įgyvendinti Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvenciją ir atsisakyti visiško neveiksnumo instituto.

Asmens duomenų apsauga

2023 m. Lietuvos Respublikos Seimui pateikti Teisingumo ministerijos inicijuoti asmens duomenų apsaugos reikalavimus reglamentuojančių įstatymų pakeitimai. Projektuose siūlomos nuostatos sudarys sąlygas efektyviau ginti duomenų subjektų teises bei patenkinti jų teisėtus lūkesčius; tyrimų, patikrinimų ir skundų nagrinėjimo veiklos pakeitimai leis persikirstyti priežiūros institucijoms žmogiškuosius ir finansinius išteklius, taip užtikrinant veiksmingesnę priežiūrą ir apginant didesnio asmenų skaičiaus teisę į asmens duomenų apsaugą; šios nuostatos, taip pat pakeitimai, sudarantys daugiau galimybių darbdaviams tvarkyti darbuotojų (pretendentų į darbuotojus) teistumo duomenis, turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, užtikrins didesnę teisinę tikrumą ūkio subjektams; bus labiau užtikrintas visuomenės informuotumas apie teisės aktų taikymo praktiką, duomenų subjektų teises bei priežiūros institucijų veiklos skaidrumas. Pažymėtina, kad 2023 m. Asmens duomenų apsaugos sąlygų lygis² pasiekė 64 proc. (2021–2022 m. siekė 60 proc.).

Aktyvesnis piliečių dalyvavimas teisėkūroje

2023 m. liepą įsigaliojo Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymas. Juo buvo išplėtos galimybės įgyvendinti konstitucinę peticijos teisę, kreipiantis dėl visų norminių visuomenei svarbių teisės aktų priėmimo ne tik į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas, bet ir į kitas norminius teisės aktus priimančias valstybės institucijas. Numatytas efektyvesnis peticijų pateikimo ir jų nagrinėjimo procesas. Nustatyta peticijų komisijų veiklos viešinimo interneto svetainėje pareiga, užtikrinanti visuomenės ir pareiškėjo teisę gauti visą aktualią informaciją apie peticijos teisės įgyvendinimą.

Po pateikimo Seime pritarė ir Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos konstitucinio įstatymo projektui. Juo numatoma išplėsti piliečių galimybes pasinaudoti įstatymų leidybos iniciatyvos teise ir palengvinti įstatymų leidybos iniciatyvos ir Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisių įgyvendinimo sąlygas. Vienas svarbiausių planuojamų pokyčių yra tai, jog iniciatyvinės grupės dėl įstatymų leidybos iniciatyvos narių skaičius sumažėtų nuo 10 iki 5 asmenų. Taip pat nuo 4 iki 6 mėnesių ilgėtų terminas 300 tūkst. piliečių parašų rinkimui dėl Konstitucijos keitimo iniciatyvos.

Tarptautinio bendradarbiavimo plėtra

Ratifikuotos Lietuvos Respublikos dvišalės tarptautinės sutartys su Brazilijos Federacine Respublika (dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose), Kazachstano Respublika (dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose) ir Jungtiniais Arabų Emyratais (dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose, dėl nuteistųjų perdavimo ir dėl ekstradicijos). Šie susitarimai leis

² Tai yra sudėtinis rodiklis, matuojantis keturias sritis: gyventojų žinias, pasitikėjimą įmonėmis ir įstaigomis dėl asmens duomenų tvarkymo, elgesį, susidūrus su pažeidimais, ir pasitikėjimą priežiūros sistema.

efektyviau užkardyti nebaudžiamumą, sudarys galimybes sklandžiau ir operatyviau vykdyti ikiteisminius tyrimus, nagrinėti bylas bei vykdyti teismų priimtus nuosprendžius.

Teisinio švietimo iniciatyvų vystymas

2023 m. spalio 25 d. vykusį Konstitucijos egzaminą, skirtą Konstitucinio Teismo 30-mečiui paminėti, laikė rekordinis dalyvių skaičius – 29 tūkst. piliečių iš Lietuvos ir viso pasaulio. Ši pilietiškumo ir demokratijos olimpiada liudija, kad vis daugiau žmonių yra neabejingi ne tik savo šalies raidai, bet ir kiekvieno žmogaus laisvių ir teisių puoselėjimui. Taip pat startavo Teisingumo ministerijos kartu su Konstituciniu Teismu organizuojama iniciatyva, kviečianti Lietuvos mokyklų moksleivius į pilietinio ugdymo pamokas, kurias veda Konstitucinio Teismo teisėjai. 16 šalies mokyklų jau išreiškė norą dalyvauti šiose pamokose. Iniciatyva tęsis ir 2024 metais.

2023 m. lapkričio 16 d. Teisingumo ministerijoje įvyko Teisingumo ministerijos organizuota tarptautinė konferencija „Skaidrumo (at)skleidimas: nuo kovos su korupcija prie skaidrumo kultūros viešajame ir privačiame sektoriuose“. Konferencijoje buvo akcentuotas privataus ir viešojo sektorių, nevyriausybinių organizacijų bei akademinės bendruomenės tarpusavio bendradarbiavimas kaip kritiškai svarbus elementas, sprendžiant iššūkius ir problemas, kurios yra bendros visiems sektoriams. Konferenciją palaikė ir joje aktyviai dalyvavo atstovai iš Lietuvos bei užsienio, iš įvairių sričių ir sektorių (pranešimus skaitė daugiau nei 20 pranešėjų), kurie pasidalijo savo patirtimi, iššūkiais bei įžvalgomis apie skaidrumo, sąžiningumo stiprinimą ir korupcijos prevenciją. Renginys sulaukė didelio dėmesio: jame tiesiogiai dalyvavo apie 120 asmenų, o dar apie 2 200 žmonių sekė konferenciją internetu per „Facebook“ ir „Youtube“ platformas. Konferencijos metu buvo pabrėžta viešųjų pirkimų skaidrumo svarba, aptarti viešojo sektoriaus ir verslo lūkesčiai dėl sąžiningumo ir skaidrumo, pateiktos rekomendacijos viešųjų pirkimų procesui gerinti. Taip pat buvo aptarta, kaip apskaita ir auditas gali prisidėti prie skaidrumo ir sąžiningumo, kaip svarbu yra sukurti korupcijai atsparią aplinką versle ir pasidalinta patirtimi, kaip bankai bei finansų institucijos įgyvendina antikorpucines programas. Kalbėta ir apie vystomojo bendradarbiavimo iššūkius, ypač akcentuojant Lietuvos patirtį ir indėlį teikiant paramą kitoms šalims, taip pat apžvelgtos konkrečios antikorpucinės priemonės ir jų efektyvumas. Konferencija pademonstravo, koks svarbus yra skirtingų sektorių – privataus, viešojo, nevyriausybinių organizacijų ir akademinės bendruomenės – bendradarbiavimas skaidrumui užtikrinti ir korupcijai mažinti bei atskleidė galimybes sektoriams mokytis vieni iš kitų, keičiantis gerąja patirtimi ir inovatyviais sprendimais.

2023 m. lapkričio 23 d. Teisingumo ministerijoje įvyko Teisingumo ministerijos ir Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento organizuotas profesinis teisės kalbos forumas „Technologijos teisės kalboje ir teisėkūroje“. Forumo metu buvo kalbama apie šiuolaikinių informacinių technologijų poveikį teisės kalbai ir teisėkūrai ir išgrynintos idėjos dėl naujų technologinių įrankių panaudojimo galimybių teisėkūros / teisės aktų vertimo procesuose. Pranešimus skaitė atstovai iš Europos Komisijos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Lietuvos universitetų ir institucijų. Renginys susilaukė plataus susidomėjimo: jame tiesiogiai dalyvavo apie 50 asmenų, o apie 650 asmenų renginį stebėjo per „Youtube“ platformą.

Teisinės pagalbos priemonės Ukrainai

Prasidėjus rusijos karinei agresijai prieš Ukrainą, Lietuva ryžtingai ėmėsi įvairių teisinių priemonių demonstruodama pasaulinę lyderystę siekiant atsakomybės už tarptautinius nusikaltimus. Teisingumo ministerijos iniciatyva ir jos koordinuotais veiksmais pradėti vykdyti įvairūs teisiniai mechanizmai tarptautiniam teisingumui užtikrinti. Jie buvo tęsiami ir 2023 m.

- 2023 m. sausį Lietuva prisijungė prie neformalios darbo grupės dėl Specialaus tribunolo dėl rusijos agresijos prieš Ukrainą steigimo. Įvyko šeši darbo grupės susitikimai Prahoje, Strasbūre, Taline, Varšuvoje, Hagoje ir Berlyne.

- 2023 m. vasarį minint invazijos į Ukrainą metines, Vyriausybė pritarė Teisingumo ministerijos iniciatyvai skirti papildomus 100 tūkst. Eur karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui tiriančiam Tarptautiniam Baudžiamajam Teismui. Suprasdama tyrimo mastą ir sudėtingumą Lietuva ir 2022 m. skyrė papildomą 100 tūkst. Eur finansavimą ir delegavo nacionalinį ekspertą-tyrėją į Ukrainos situacijos tyrimo grupę.

- 2023 m. kovą kartu su programa „Kurk Lietuvai“ buvo pristatytas universaliosios jurisdikcijos, kaip metodo teisingumui Ukrainos karo aukoms pasiekti, pagalbinių priemonių rinkinys ikiteisminiam ir teisminiam nagrinėjimui.

- 2023 m. liepos 3 d. Hagoje, Nyderlandų Karalystėje, buvo atidarytas specialus centras, kuris tirs agresijos prieš Ukrainą nusikaltimus. Prokurorai renka įrodymus, kaip karas buvo planuojamas ir vykdomas. Taip yra užpildoma institucinė spraga, nes kol kas Tarptautinis baudžiamasis teismas negali tirti agresijos prieš Ukrainą nusikaltimo.

- 2023 m. rugsėjo mėn. įvyko Tarptautinio Teisingumo Teismo posėdis, kurio metu į bylą įstojusios valstybės išdėstė savo argumentus dėl rusijos piktnaudžiavimo Genocido konvencija ir teismo jurisdikcijos klausimų. 2024 m. pradžioje teismas pripažino Ukrainos skundą priimtiniu, byla teismo nurodytais klausimais bus nagrinėjama iš esmės.

- 2023 m. gruodžio 8 d. Jungtinėse Tautose (Niujorke, JAV) įvyko Lietuvos iniciuota ekspertų diskusija atsakomybės už agresijos nusikaltimą tema. Renginys buvo skirtas aptarti poreikį plėsti Tarptautinio Baudžiamojo Teismo jurisdikciją agresijos nusikaltimo atžvilgiu ir buvo organizuojamas vykstant Romos Statuto valstybių narių ministrų ir delegatų asamblėjai.

Lietuvos iniciatyvos dėl Lukašenkos režimo atsakomybės

2022 m. balandį Lietuva inicijavo tarpvalstybinį ginčą su baltarusija dėl jos tarptautinių įsipareigojimų nesilaikymo, kuomet nėra vykdoma veiksminga sienų kontrolė ir neteisėtos migracijos prevencija. Lietuva išsiuntė notą baltarusijai dėl pažeistų tarptautinių įsipareigojimų pagal JT Organizuoto nusikalstamumo konvencijos protokolo dėl migrantų neteisėto gabenimo pažeidimo, taip pat įvardijo ir žalos atlyginimo poreikį. Buvo sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė įrodymų rinkimui, jų vertinimui ir reikalavimų parengimui. Per 2023 metus išsiųsta dešimtis notų, vyko privalomos ikiteisminės derybos su baltarusijos valdžios atstovais.

Teisingumo ministerija 2023 m. gegužę surengė ir tarptautinę ekspertų konferenciją, kurioje ieškota tęstinių sprendimų dėl Lukašenkos režimo atsakomybės už nusikaltimus žmoniškumui užtikrinimo.

ES teisės įgyvendinimo koordinavimas

2023 m. buvo vykdomos nuolatinio pobūdžio ES reikalų koordinavimo funkcijos – valdomi ES teisės aktų ir juos įgyvendinančių nacionalinių priemonių srutai, prižiūrėtas ES teisės įgyvendinimo procesas, vertinti pateikti teisės aktų projektai, koordinuotas atsakymų į Europos Komisijos paklausimus ir prieš Lietuvą pradėtas pažeidimo procedūras teikimas Europos Komisijai.

Europos Komisijos Vidaus rinkos švieslentės duomenimis, Lietuvos vidaus rinkos direktyvų perkėlimo rezultatas išliko stabilus – neperkeltos 3 vidaus rinkos direktyvos iš 1001. Tai trečias geriausias rezultatas tarp visų ES valstybių narių 2023 m.

2023 m. Europos Komisija Lietuvai pateikė žymiai mažiau naujų paklausimų – 7 naujus paklausimus per EU Pilot sistemą ir 7 administracinius laiškus (2022 m. buvo gauti 10 naujų paklausimų per EU Pilot sistemą ir 21 administracinis laiškas. Tačiau pradėtų ES teisės pažeidimo procedūrų skaičius didėjo. 2023 m. Lietuvai pateikti 16 oficialių pranešimų, iš kurių 6 dėl nepranešimo laiku apie įgyvendinančias priemones (2022 m. buvo gauti 13 oficialių pranešimų, 10 iš jų dėl nepranešimo laiku apie įgyvendinančias priemones) ir 7 pagrįstos nuomonės (2022 m. buvo gautos 3 pagrįstos nuomonės) dėl Lietuvos Respublikos įsipareigojimų neįvykdymo. Esminė to priežastis – griežtėjanti Europos Komisijos ES teisės įgyvendinimo priežiūros politika valstybių narių atžvilgiu.

2023 m. buvo sistemaiškai tobulinamas ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo Lietuvoje koordinavimo reglamentavimas. 2023 m. birželio 14 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 460 patvirtinta Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių nauja redakcija (pakeičiant Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimą Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“). ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo, atstovavimo Vyriausybei Europos teisminėse institucijose bei Europos teisminių institucijų priimtų sprendimų vykdymo koordinavimo srityse padaryti svarbūs pakeitimai siekiant efektyvesnio ES reikalų koordinavimo proceso: aiškiau atskirtos Teisingumo ministerijos, kaip centrinio koordinatoriaus, ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų funkcijos, adaptuoti Europos Komisijos paklausimų ir prieš Lietuvą pradėtamų pažeidimo procedūrų procesai, atsižvelgiant į Europos Komisijos politikos pokyčius šioje srityje. Ypatingas dėmesys skirtas ES teisės aktų perkėlimo ir įgyvendinimo planų rengimui bei jų įgyvendinimui, siekiant savalaikio ES teisės aktų, ypač direktyvų, įgyvendinimo ir numatant ilgesnius įgyvendinimo terminus pagal atskiras ES teisės akto įgyvendinimo stadijas.

Atstovavimo veikla

2023 m. pabaigoje buvo priimti įstatymų pakeitimai, kuriais Teisingumo ministerija perėmė atstovavimo valstybei Europos Žmogaus Teisių Teisme ir Jungtinių Tautų komitetų bylose veiklos

organizavimą, kartu Vyriausybėje buvo pritarta Teisingumo ministerijos parengtoms taisyklėms dėl valstybės atstovavimo tarptautiniuose teismuose organizavimo.

Teisingumo ministerija 2023 m. sėkmingai ir veiksmingai organizavimo atstovavimo valstybei, Vyriausybei ir Teisingumo ministrui teismuose bei ginčus nagrinėjančios institucijose veiklą.

2023 m. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas priėmė sprendimus 3 bylose, kuriais pareiškėjų skundai buvo atmesti kaip nepriimtini.

2023 m. EŽTT paskelbė 20 sprendimų/nutarimų bylose prieš Lietuvą (dėl 22 peticijų):

- 5 sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva pažeidė Europos Žmogaus Teisių Konvencijoje įtvirtintas pareiškėjų teises ir laisves (dėl 6 peticijų); Šiose bylose 6 pareiškėjams priteista viso: 96 764,94 Eur (turtinė 3 109,94 Eur, neturtinė 49 000 Eur, kaštai 44 655 Eur).

- 8 sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva nepažeidė pareiškėjų teisių ir laisvių (dėl 9 peticijų);
- 4 nutarimai, kuriais peticijos pripažintos nepriimtinomis;
- 3 nutarimai, kuriais peticijos išbrauktos iš bylų sąrašo.

2023 m. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų vykdymo priežiūra buvo vykdoma 43 bylose (dėl 73 peticijų), iš jų 5 naujai pradėtos bylos (dėl 6 peticijų), kuriose sprendimai įsiteisėjo 2023 m. Vykdomo priežiūra užbaigta 9 bylose (dėl 23 peticijų). 2023 m. pabaigoje vykdymo priežiūra buvo tęsiama 34 bylose (dėl 50 peticijų), iš jų trims taikoma sustiprinta priežiūra.

Nacionaliniuose teismuose 2023 m. buvo nagrinėjamos 207 bylos dėl žalos, padarytos neteisėtais valstybės veiksmais, atlyginimo, taip pat dėl Teisingumo ministerijos priimtų sprendimų ar aktų panaikinimo. 68 bylos buvo išnagrinėtos ir įsiteisėjo jose priimti teismo sprendimai. 48 bylos buvo laimėtos - nenustatyta teismo ar teisėjo neteisėtų veiksmų, palikti galioti kaip teisėti ir pagrįsti Teisingumo ministerijos sprendimai. 4 bylos buvo baigtos taikos sutartimi, turtiniai reikalavimai valstybei buvo sumažinti 644 505 Eur.

2023 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir ES teisminėms institucijoms buvo pateikti dokumentai, susiję su dalyvavimu 14 naujų ES teisminėse institucijose nagrinėjamų bylų, kuriose aktualu užtikrinti Lietuvos Respublikos interesų atstovavimą. Taip pat buvo tęsiamas darbas su ankstesniais metais pradėtomis bylomis (iš viso 28 ES teisminėse institucijose nagrinėjamos bylos), visose jose teikiant informaciją kompetentingoms valstybės institucijoms bei rengiant procesinius dokumentus. Siekiant identifikuoti ES teisminėse institucijose svarstomų bylų aktualumą Lietuvos interesams, galimą poveikį nacionalinei teisei bei įvertinti tikslingumą dalyvauti bylose, 2023 m. valstybės institucijoms komunikuotos 933 ES teisminėse institucijose nagrinėjamos bylos ir šių teismų sprendimai. 2023 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ir Europos Sąjungos Bendrasis Teismas priėmė 11 sprendimų bylose ir 4 nutartis, kuriose atstovauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijai. 10 priimtų sprendimų ir nutarčių buvo visiškai arba iš dalies pritarta atstovautai Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijai.

Žalos kompensavimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo nuostatomis 2023 m. į Teisingumo ministeriją dėl žalos atlyginimo kreipėsi 275 pareiškėjai ir bendrai jiems išmokėta 751 536,33 Eur žalos atlyginimo. Iš jų 219 asmenys kreipėsi dėl netinkamų kalinimo sąlygų (122 292,37 Eur), 42 pareiškėjai dėl valstybės institucijų (pareigūnų) padarytos žalos atlyginimo (489 817,96 Eur), 8 asmenys dėl sudarytų taikos sutarčių vykdymo (54 430 Eur) ir 6 pareiškėjai dėl EŽTT sprendimų (84 996 Eur). Visi teismų procesiniai sprendimai įvykdyti laiku ar ankščiau nei įstatyme numatytas 3 mėn. terminas.

Siekiant sulygtinti visų nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų teises, patyrusieji tyčinius nesunkius smurtinius nusikaltimus (pvz., fizinio skausmo sukėlimą) nuo 2024 m. sausio 1 d. įgijo teisę į žalos kompensavimą, įsigaliojus Teisingumo ministerijos parengtiems Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos atlyginimo įstatymo pakeitimams.

Per 2023 m. Teisingumo ministerija, kompensuodama smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą, priėmė 160 sprendimų, bendrai nusikaltimų aukoms sumokėta – 366 931 Eur. Iš jų teigiamų sprendimų – 77 (308 467 Eur); teigiamų avansinių sprendimų – 31 (58 464 Eur), taipogi dėl prašymų, atsižvelgiant į aktualius teisės aktų reikalavimus, buvo priimti 52 neigiami sprendimai. Taip pat 2023 m. 99 atvejais teismams pateikti ieškiniai dėl regreso ar priimti sprendimai dėl valstybės atgręžtinio reikalavimo įgyvendinimo.

Tęstinis uždavinys – 13-001-11-04 T Tinkamai tvarkyti registrų duomenis

Teisingumo ministerija yra 14 Lietuvos Respublikos registrų (Gyventojų registro, Juridinių asmenų registro, Nekilnojamojo turto registro, Adresų registro, Turto arešto aktų registro, Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro, Įgaliojimų registro, Testamentų registro, Vedybų sutarčių registro, Sutarčių ir teisių suvaržymų registro, Politinių organizacijų narių registro, Patentų registro, Prekių ženklų registro ir Dizaino registro) ir 6 valstybės informacinių sistemų valdytoja.

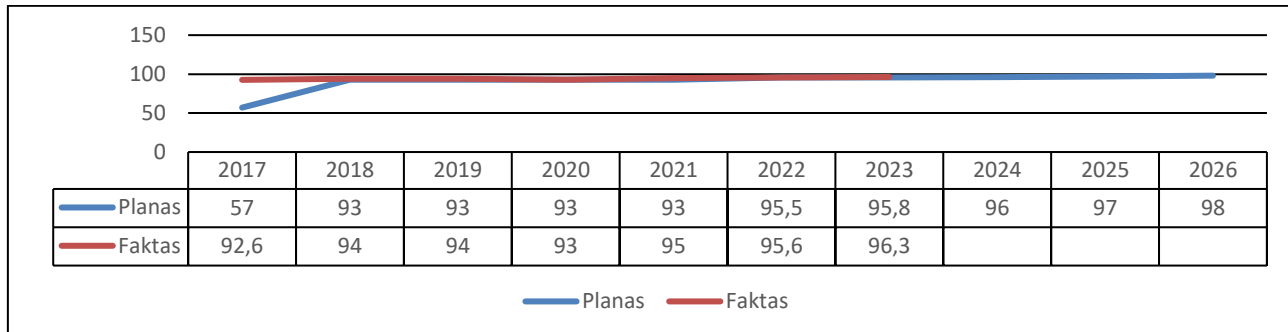
Nuolat siekiama, kad teisingumo ministro valdymo srities valstybės registrų ir informacinių sistemų paslaugos būtų prieinamos ir kokybiškos.

Įsigaliojus Nekilnojamojo turto registro įstatymo pakeitimams, žurnalistams suteikiama galimybė gauti aktuales ir archyvinis duomenis apie visą asmens nekilnojamąjį turtą ir su juo susijusių asmenų duomenis – taip efektyviau užtikrinant visuomenės teisę gauti informaciją. Gavę šiuos duomenis žurnalistai gali užtikrinti visuomenės informavimo tinkamą įgyvendinimą, turi galimybę prisidėti prie korupcijos pasireiškimo tikimybės mažinimo, galimo viešųjų ir privačių interesų derinimo, tinkamo įvestų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo ar neteisėto praturtėjimo atvejų atskleidimo.

Įgyvendinant priimtus Teisingumo ministerijos valdomų registrų ir informacinių sistemų veiklą reglamentuojančius teisės aktus 2023 m. modernizuoti Juridinių asmenų registro, Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos ir jos Naudos gavėjų posistemio, Adresų registro, Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos ir jos Mediacijos posistemio, Politinių partijų narių sąrašų informacinės sistemos funkcionalumai, atlikti Lietuvos gyventojų registro modernizavimo darbai.

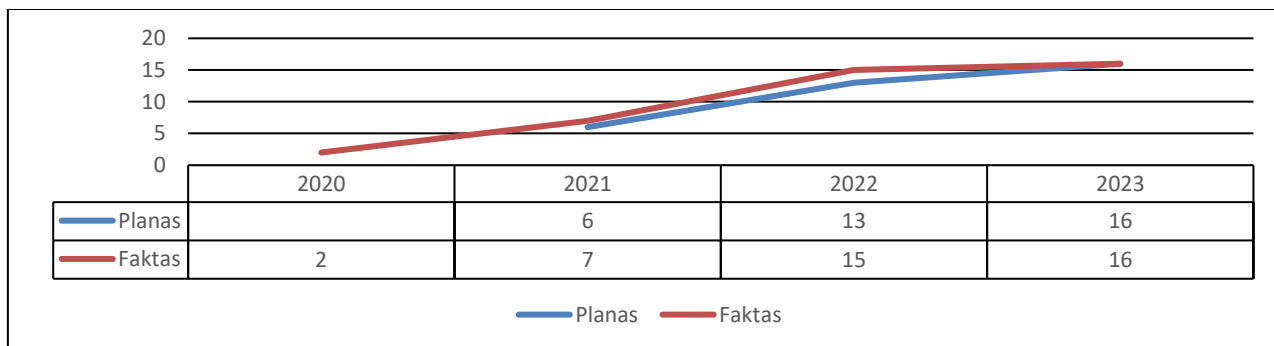
Siekiant, kad Teisingumo ministerija būtų atvira, skaitmeninė, kad sprendimai būtų priimami remiantis patikimais duomenimis, stebimas duomenų atvėrimo procesas. 2023 m. atverta jau visų svarbiausių Teisingumo ministerijos valdomų registrų ir svarbiausių valstybės informacinių sistemų duomenys (13 paveikslas). VĮ Registrų centro suteiktų duomenų teikiama automatinio būdu (12 paveikslas).

12 paveikslas. R-13-001-11-04-01 Teisingumo ministerijos valdomų registrų ir informacinių sistemų duomenų, teikiamų automatinio būdu, dalis, proc.

Duomenų šaltinis: VĮ Registrų centro duomenys

13 paveikslas. R-13-001-11-04-02 Teisingumo ministerijos valdomų registrų ir valstybės informacinių sistemų duomenų atvėrimas, registrų ir informacinių sistemų, kurių duomenys atverti, skaičius

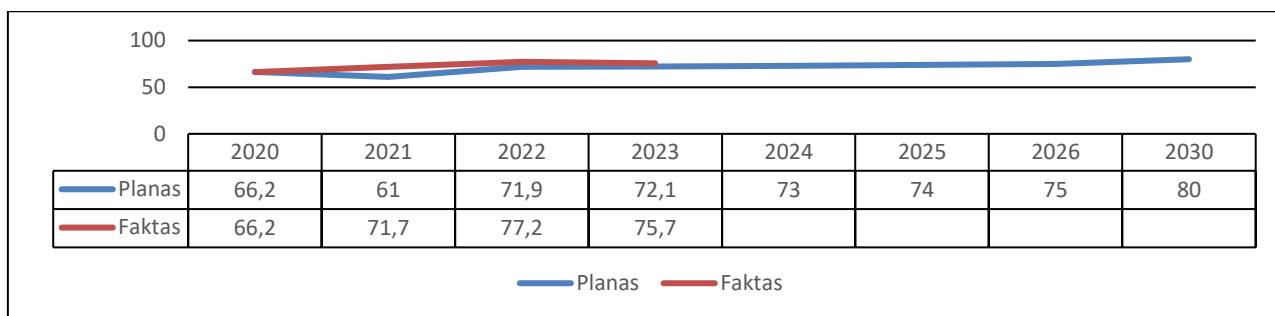

Duomenų šaltinis: Teisingumo ministerijos duomenys

Tęstinis uždavinys – 13-001-11-06 T Gerinti atliekamų teismo ekspertizų (tyrimų) kokybę ir diegti naujus tyrimo metodus ir technologijas

Teisingumo ministerija teismo ekspertizės srityje formuoja tikslą iki 2030 m. pasiekti 80 proc. ekspertizų, atliktų iki 30 d. nuo teismo ar ikiteisminio tyrimo institucijos pavedimo ir tyrimui reikalingos medžiagos gavimo, rodiklį. Lietuvos teismo ekspertizės centras (toliau – LTEC) 2023 m. gavo 3 456 pavedimus atlikti ekspertinį tyrimą, t. y. 7,6 proc. daugiau nei 2022 metais. ir atliko 3 387 tyrimų.

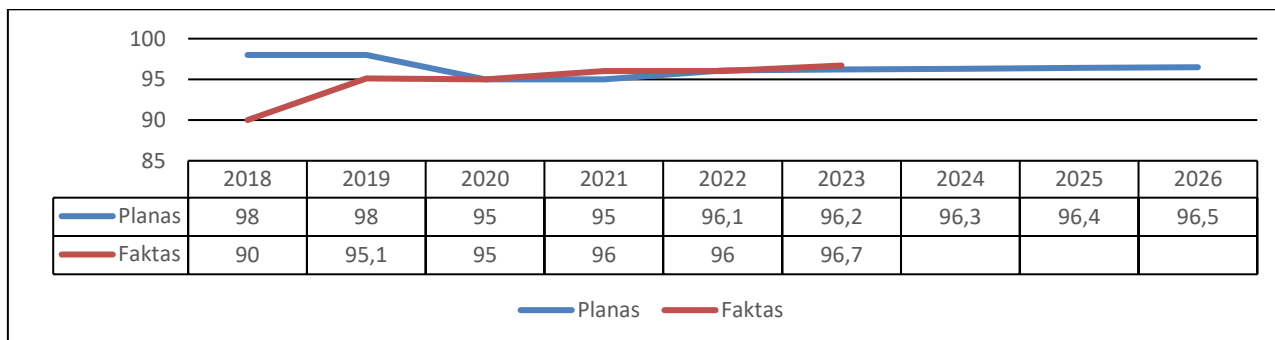
14 paveikslas. R-13-001-08-01-04-01 Iki 30 d. (vidutiniškai) nuo teismo sprendimo arba ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro užduoties ir kitos tyrimui reikalingos, įskaitant papildomą, medžiagos gavimo dienos atliktų ekspertinių tyrimų dalis, proc.

Duomenų šaltinis: LTEC duomenys

2023 m. iki 30 d. atlikta 75,7 proc. ekspertinių tyrimų. Lyginant praėjusių laikotarpių iki 30 d. atliktų tyrimų rezultatus, šis rodiklis neženkiai sumažėjo (2022 m. – 77,2 proc.). Įtakos tam turėjo išaugęs tyrimų skaičius, ypač sudėtingų ekspertinių tyrimų, o taip pat ženkliai išaugęs ekspertiniams tyrimams pateiktų objektų skaičius. Tačiau tyrimams naudojamos įdiegtos naujos technologijos, inovatyvūs ir moksliskai pagrįsti technologiniai sprendiniai, projektinės veiklos, taikytos darbuotojų motyvavimo priemonės, ekspertų kvalifikacijos kėlimas, vykdyta metodinė veikla leido išlaikyti aukštus ekspertinių tyrimų atlikimo terminų rodiklius.

15 paveikslas. R-13-001-11-06-01 Teismo ekspertizų ir kitų ekspertinių tyrimų išvadų kategoriškumas, proc.

Duomenų šaltinis: LTEC duomenys

Aukštą ekspertinių tyrimų išvadų kokybę atspindi jų kategoriškumas, kuris 2023 m. sudaro 96,7 proc. Nuo 2022 m. ekspertinių tyrimų išvadų kategoriškumo lygis pakilo 0,7 proc. punktu.

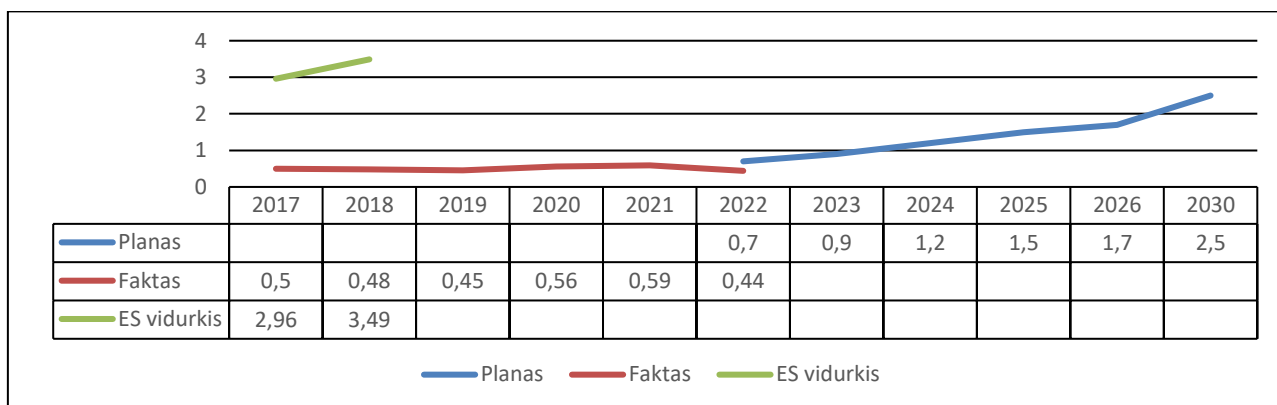
2023 m. LTEC veikloje buvo naudojama 29 pagal LST EN ISO/IEC 17025:2018 standartą akredituotų metodų, kurie užtikrina ekspertinių tyrimų patikimumą tarptautiniu mastu. Diegiant *ir tobulinti inovatyvias technologijas ekspertinėje praktikoje* buvo atlikti šie darbai: fonoskopiniuose tyrimuose integruotas automatinio balso nustatymo metodas; atlikta informacinių technologijų ir mobiliųjų įrenginių nuskaitymo infrastruktūros plėtra; įdiegtas dokumentų amžiaus nustatymo metodas ekspertiniuose tyrimuose; eismo įvykių ekspertiniuose tyrimuose pradėta taikyti nauja programinės įrangos versija, kuri turi daugiau galimybių pritaikyti grafinius, įvykio vietos nuotraukų vaizdus, naudoti dirbtinio intelekto elementus. Ekspertinei veiklai tobulinti taip pat buvo vykdomi darbai, susiję su nepakrautų traktorių greitėjimo nustatymu, GSM telefoninių pokalbių įrašymo įrenginių apžvalga, duomenų bazių modelių ir jų paprasčiausių technologijos elementų apžvalga.

2023 m. vykdant metodinę veiklą LTEC surengė 15 mokymų ikiteisminio tyrimo pareigūnams, prokurorams ir teisėjams, kuriuos išklusė 1 791 dalyvis. LTEC teismo ekspertai taip pat dalyvavo Europos teismo ekspertizės institucijų tinklo (ENFSI) darbo grupių veikloje, Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros (CEPOL) organizuojuose mokymuose, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) organizuojuose mokymuose, kituose mokymuose. Šiuose mokymuose kvalifikaciją kėlė 36 ekspertai.

Igyvendinant uždavinį buvo pasiekti suplanuoti rezultatai, kurie jau keletą metų palaipsniui gerėja, trumpėjančios ekspertinių tyrimų terminai ir didėjantis išvadų kategoriškumas sudaro sąlygas trumpinti ikiteisminio tyrimo ir teismo proceso terminus, didinti teisingumo sistemos veiksmingumą.

Pažangos uždavinys – 13-001-01-10 P Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą

16 paveikslas. 1.10.1. Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT) skaičius vienam mlrd. BVP (perkamosios galios standartais)

Duomenų šaltinis: European Innovation Scoreboard, 2019–2022 m. skaičiai preliminarūs

Pažangos uždavinio „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“ pasiekimo matavimui numatytas vienas rodiklis – Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT) skaičius vienam mlrd. BVP (perkamosios galios standartais). Šis rodiklis parodo šalies inovacinį lygį (kiek šalies viduje sukurtų išradimų yra komercializuojama užsienyje) kitų valstybių kontekste ir intelektinės nuosavybės potencialą. 2023 m. faktinei rodiklio reikšmei paskaičiuoti dar nėra duomenų. Preliminariai paskaičiuota 2022 m. faktinė rodiklio reikšmė – 0,44. Per pastaruosius metus matome lėtą rodiklio gerėjimo tendenciją, t. y. 2021 m. rodiklio reikšmė pakilo iki 0,59 palyginti su 2017 m., kai rodiklio reikšmė buvo 0,5, tačiau 2022 m. rodiklio reikšmė vėl sumažėjo.

Pažymėtina, kad rodiklio kitimui didelę įtaką daro ir išoriniai veiksniai (BVP dydis, įmonių aktyvumas), o institucijų veiksmai tik labai netiesiogiai įtakoja rodiklio kitimo tendencijas.

Svarbiausi veiklos rezultatai

Igyvendinant 2021–2030 metų Plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Intelektinės nuosavybės plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimu Nr. 950 pažangos priemone 13-001-01-10-01 PP Sukurti ir įveikinti intelektinės nuosavybės apsaugos paskatų sistemą, Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro (toliau – VPB) užsakymu buvo parengta [Studija dėl intelektinės nuosavybės kūrimo ir naudojimo paskatų](#). Studijos rezultatai rodo, kad be stiprios intelektinės nuosavybės institucinės ir teisinės sąrangos, yra labai svarbus visų sistemos dalyvių bendradarbiavimas, tinkamai apsaugotos intelektinės nuosavybės vertės verslui suvokimas, visuomenės kūrybiškumo, inovatyvumo ir pagarbos kūrėjams bei jų darbo rezultatams ugdytas ir skatinimas. Šiuo metu su kitomis institucijomis (Kultūros ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija) sprendžiama dėl studijoje pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo galimybių, dalis studijoje pateiktų pasiūlymų atsispindi 2023 m. parengtose ir patvirtintose pažangos priemonėse: 13-001-01-10-02 „Didinti informuotumą skatinant intelektinės nuosavybės apsaugą“ ir 13-001-01-10-04 „Stiprinti intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemą“ (patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2023 m. rugpjūčio 24 d. įsakymais Nr. 1R-269 ir Nr. 1R-270). Tačiau pažymėtina, kad atsižvelgiant į šalies geopolitinę situaciją ir finansines galimybes 2023–2026 m. laikotarpiui šioms pažangos priemonėms įgyvendinti finansavimas neskirtas, todėl poveikio

rodiklio reikšmėms įtaką daro tik tęstinės veiklos uždavinio, susijusio su pramoninės nuosavybės apsauga, įgyvendinimas:

Tęstinis uždavinys – 13-001-11-03 T Tinkamai registruoti išimtinės teises į pramoninės nuosavybės objektus ir informuoti visuomenę apie pramoninės nuosavybės apsaugą

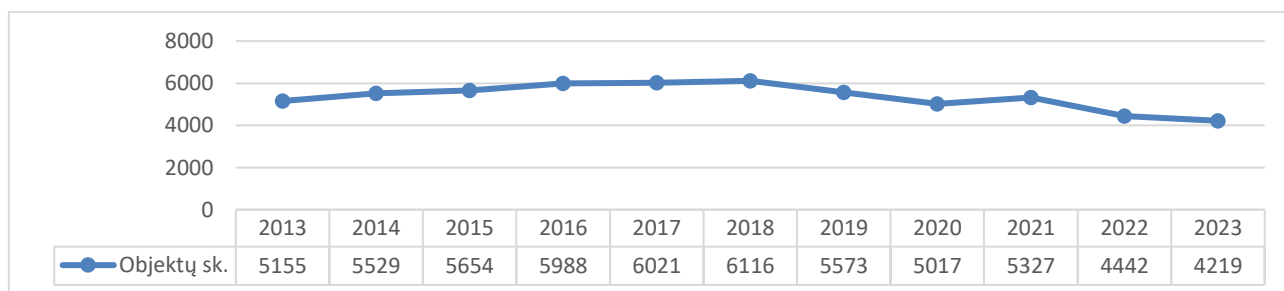
Intelektinės nuosavybės svarbos populiarinimą ir visuomenės švietimą VPB vykdo bendradarbiaudamas su partneriais, kurdamas ir išnaudodamas įvairias sklaidos priemones ir platformas. Per 2023 metus padidėjo VPB administruojamos svetainės intelektinė. It lankytojų skaičius nuo 2200 lankytojų iki 6200. Svetainė skirta didinti visuomenės žinomumą apie intelektinės nuosavybės teikiamas galimybes ir svarbą valstybės pažangai. Didėjantis visuomenės susidomėjimas intelektinės nuosavybės svarba, ką ypatingai parodė VPB įgyvendinta akcija *#RinkisKasTikra*, įpareigoja VPB ieškoti naujų sprendimų ir kurti naujas paslaugas, ypač mažinančias administracinę naštą ir prisidedančias prie tvarumo. 2023 m. VPB iniciatyva patentiniai patikėtiniai ir intelektinės nuosavybės srityje besispecializuojantys advokatai pradėjo teikti „Pro – bono“ teisinės konsultacijas, sukurtas teisinis pagrindas VPB mediacijos paslaugos teikimui (du VPB darbuotojai įrašyti į Lietuvos mediatorių sąrašą). Siekiant prisidėti prie elektroninių dokumentų plėtros ir tvarumo skatinimo, profesionaliems atstovams (patentiniams patikėtiniais, advokatams ir jų padėjėjams) VPB įtvirtino privalomo dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklę.

Aktyviai bendradarbiaudamas su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (toliau – ESINT), Europos patentų tarnyba (toliau – EPT) ir Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija (toliau – PINO), VPB ypatingą dėmesį skiria technologinių sprendimų, kurių dėka pareiškėjai galėtų greičiau ir efektyviau naudotis VPB teikiamomis paslaugomis, plėtojimui. 2023 m. buvo skirti naujojo Patentų savitarnos portalo (angl. *Front Office*) patobulinimams, diegiami nauji funkcionalumai Prekių ženklų ir dizaino savitarnos portale. Įdiegtas elektroninės tarptautinių prekių ženklų paraiškų padavimo sistemos Madrid *e-filing* modulis, prekių ženklų paieškos įrankis IMAS, sėkmingai prisijungta prie PINO DAS sistemos, kurios dėka nacionalinės, regioninės ir tarptautinės intelektinės nuosavybės tarnybos gali greitai, saugiai ir efektyviai keistis elektroniniais prioriteto dokumentais. Visų šių įrankių sėkmę patvirtina naudotojų naudojimosi aktyvumas (96 proc. prašymų pateikti elektroniniu būdu).

2023 metai ypatingi ir tuo, kad VPB gavo 18 proc. daugiau prekių ženklų ir net 38 proc. daugiau dizaino paraiškų nei 2022 m. Prie tokios paraiškų gausos tikėtina prisidėjo VPB intensyviai populiarinamas ESINT SMEsfund projektas. VPB informuoja apie galimybes ir prižiūri įgyvendinimą Lietuvoje Europos Komisijos (EK) ir ESINT projekto, kuris skirtas suteikti finansinę paramą mažoms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVĮ), norinčioms apsaugoti savo intelektinę nuosavybę. Pažymėtina, kad Lietuvos MVĮ yra tarp aktyviausiai besinaudojančių galimybe gauti ES finansinę paramą pagal šį projektą įsivertinant savo turimą intelektinės nuosavybės portfeli ir jį apsaugant. Atliepdami pareiškėjų lūkesčius dėl greity, efektyvių, patogių, prieinamų, laiko sąnaudas ir administracinę naštą mažinančių valstybės institucijų sprendimų, VPB ženkliai sumažino vidutinį laikotarpį nuo paraiškos užregistruoti prekių ženklų padavimo iki prekių ženklo ekspertizės pradžios nuo 1,9 mėnesio iki 1,5 mėnesio, tai pasiekta net ir augant paraiškų skaičiui.

Teikiama finansinė parama intelektinės nuosavybės išlaidoms kompensuoti skatina ir sudaro galimybes MVĮ registruoti intelektinę nuosavybę. Ypač tai svarbu susiklosčiusioje nepalankioje ekonominėje situacijoje, kai antrus metus iš eilės stebimos pramoninės nuosavybės objektų registravimo mažėjimo tendencijos.

17 paveikslas. Įsigaliojusių Lietuvos Respublikoje pramoninės nuosavybės objektų skaičius

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro duomenys

Dėl objektyvių priežasčių mažėjo patentų paraiškų ir išduotų patentų skaičius. Tiesioginės įtakos įsigaliojančių Europos patentų Lietuvoje skaičių sumažėjimui turi 2023 m. birželio 1 d. įsigaliojusi Bendro galiojimo patentų sistema, nes Europos patentų savininkai renkasi vieningą Bendro galiojimo Europos patentą. Be to, bendro galiojimo Europos patentas turi tiesioginę įtaką ir nacionalinių patentų paraiškų skaičiams, nes paprasčiau ir pigiau teikti vieną paraišką EPT nei daug nacionalinių, ir pan. Įtakos gali turėti ir geopolitinė situacija, nes rekordiškai mažas užsienio pareiškėjų aktyvumas (2023 m. gautos tik 4 paraiškos).

Patentų paraiškų skaičiams įtakos turi ir parama. Pastebima, kad pramoninės nuosavybės objektai registruojami aktyviau tada, kai registravimui ir apsaugai skiriama parama, todėl tikimasi, kad prasidėjus paramos priemonių bei kitų paskatų veikimui, statistikoje bus matoma pozityvesnių tendencijų.

Programa 13-002 Bausmių sistema

Vykdamą programą įgyvendinamas pažangos uždavinys – **13-001-08-01 P Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą**, ta apimtimi, kiek jis susijęs su baudžiamąja politika ir bausmių sistema.

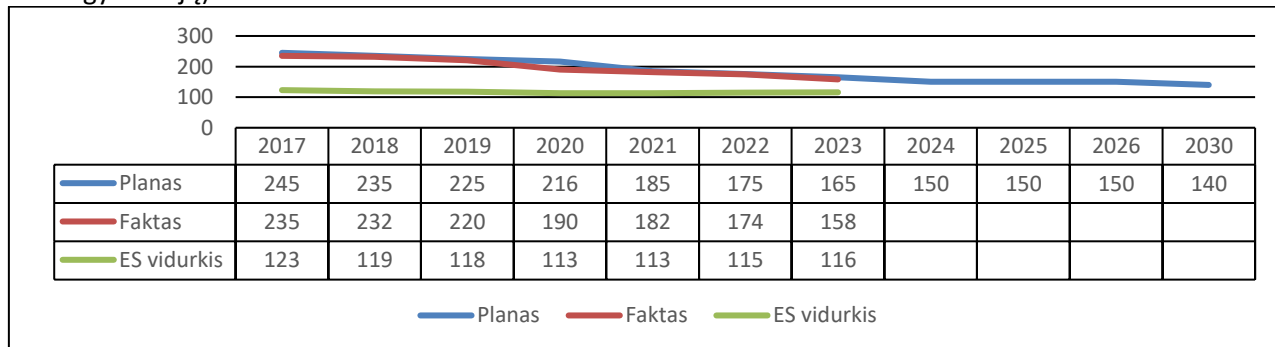
Pažangos uždavinys – 13-001-08-01 P Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą

2023 m. balandį Seimas pritarė Teisingumo ministerijos parengtiems baudžiamosios politikos sisteminiams pokyčiams, kuriais siekiama proporcingo baudžiamosios atsakomybės taikymo: mažiau pavojingoms nusikalstamosioms veikoms taikyti švelnesnę baudžiamąją atsakomybę, o itin griežtas laisvės atėmimo bausmes taikyti tik už pavojingiausius nusikaltimus. Kartu buvo padidinta nusikalstama veika padaromos žalos riba baudžiamajai atsakomybei atsirasti. Tai pirmoji tokios apimties ir kompleksiško baudžiamosios politikos peržiūra, parengta įtraukiant teisingumo srities institucijų atstovus, remiantis mokslininkų siūlymais, analize bei kitų šalių patirtimi.

Baudžiamosios justicijos pertvarka tęsiama ir toliau. Projektai, kurių tikslas sistemaiškai peržiūrėti Baudžiamąjį kodeksą ir atlikti baudžiamosios atsakomybės taikymo sisteminius pokyčius, kuriais siekiama proporcingo baudžiamosios atsakomybės taikymo tiek fizinių, tiek juridinių asmenų atžvilgiu svarstomi Seime. Baudžiamosios kodekso specialios dalies sankcijų peržiūros projektas, kuriuo siekiama subalansuoti sankcijų sistemą, siekiant teisingos ir proporcingos baudžiamosios politikos įgyvendinimo, pateiktas Vyriausybei. Projektus planuojama priimti Seimo 2024 m. pavasario sesijoje.

Tikimasi, kad naujasis reglamentavimas leis iki 2030 m. sumažinti skirtingų terminuotų laisvės atėmimo bausmių, o jų santykis su kitomis bausmėmis sudarys iki 15 proc. (2021, 2022 m. sudarė 21 proc. visų skirtų bausmių). Teisingumo ministerijos siūlomi pakeitimai turėtų užtikrinti, kad iki 2030 m. vidutinis laisvės atėmimo terminas sutrumpėtų iki 5 metų (2021 m. jis buvo 7 metai). Numatomi pokyčiai stipriai prisidės ir prie tikslų, kuriais siekiama atkurti pasitikėjimą teisingumo sistema, mažinti neproporcingai didelį realia laisvės atėmimo bausme nuteistų asmenų skaičių, – iki 2030 m. siekiama sumažinti šių asmenų skaičių iki 140 asmenų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų.

18 paveikslas. E-13-002-08-01-01 Lietuvos laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų skaičius (100 tūkst. gyventojų)

Duomenų šaltinis: Lietuvos kalėjimų tarnybos duomenys

Pastebėtina, kad šis rodiklis (*18 paveikslas*) jau eilę metų turi tendenciją mažėti. Tai didele dalimi lemia pokyčiai baudžiamosios ir bausmių vykdymo politikoje, kurie yra orientuoti į alternatyvių laisvės atėmimo bausmių ir kitų alternatyvų laisvės atėmimui skyrimą, dažnesnį lygtinio paleidimo taikymą bei

rezultatyvesnę nuteistųjų resocializaciją. Tačiau palyginti su kitomis ES valstybėmis narėmis, Lietuvoje vis dar fiksuojamas vienas iš didesnių įkalintų asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų – Lietuvoje 100 tūkstančių gyventojų tenka 158 įkalintieji (nuteistieji ir suimtieji) (2024 m. sausio 1 d. duomenys), tai yra 36 proc. daugiau negu ES vidurkis, tačiau šio rodiklio reikšmė vis labiau artėja prie ES vidurkio. Baudžiamosios politikos sisteminė pertvarka išlieka prioritetu ir toliau bus tęsiama, siekiant priartinti šį parametą prie ES vidurkio.

Programa taip pat įgyvendinamas 8.2 pažangos uždavinys „Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą“.

Pažangos uždavinys – 13-001-08- 02 P Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą

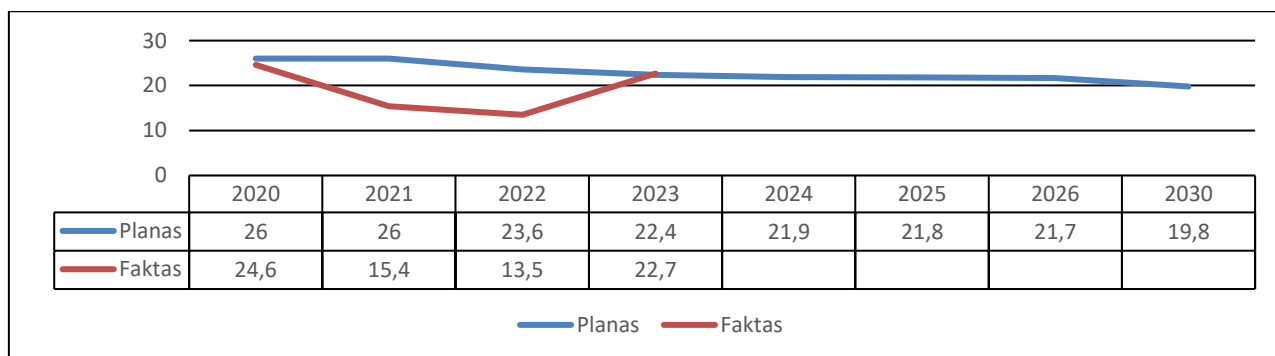
Įsigaliojus Bausmių vykdymo kodekso pakeitimo įstatymui ir su juo susijusiems teisės aktams, iš esmės reformuota visa bausmių vykdymo sistema – tiek organizacinė struktūra, tiek teisiniai aplinkos pokyčiai. Įtvirtintos naujos priemonės, motyvuojančios nuteistuosius keisti savo elgesį, prisideda prie veiksmingesnio nuteistųjų resocializacijos ir jų sėkmingesnės integracijos po bausmės atlikimo proceso, o taip pat ir visuomenės saugumo didinimo.

Itin didelis dėmesys skiriamas nuteistųjų, kurių nusikalstamo elgesio rizika yra aukšta, elgesio pokyčiui. Tam buvo sukurtas specialus padalinys „TOG“ (iš norvegų kalbos – traukinys), kuriame specialių resocializacijos metodų ir instrumentų pagalba dirbama su sudėtingiausiais bausmių vykdymo sistemos klientais.

Statistiniai duomenys rodo, jog kalinių skaičius per 2023 metus sumažėjo 8,5 proc. ir šiuo metu kalėjimuose fiksuojamas mažiausias kalinių skaičius per pastaruosius metus (2023 m. pabaigoje kalėjimuose buvo laikomas 4551 asmuo). Per paskutinius 3 metus kalinių skaičius sumažėjo apie 14,5 proc.

Įgyvendinant pažangos uždavinį, siekiama žemiau nurodomų stebėsenos rodiklių reikšmių.

19 paveikslas. E-13-002-08-02-01 Asmenų, grįžusių į laisvės atėmimo vietas, dalies mažėjimas, proc.

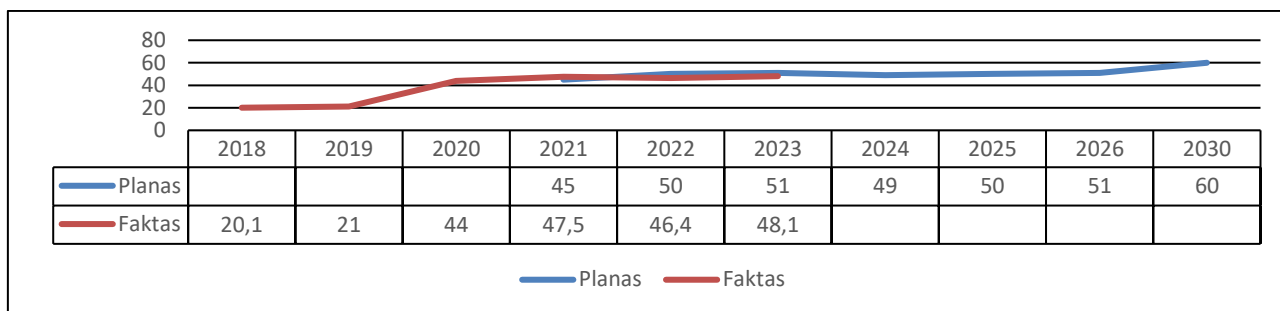

Duomenų šaltinis: Lietuvos kalėjimų tarnybos duomenys

Kriterijus parodo per ataskaitinius metus laisvės atėmimo bausmė nuteistųjų asmenų, kurie buvo anksčiau paleisti iš laisvės atėmimo vietų įstaigų ir per dvejus metus nuo paleidimo padarė naujus nusikaltimus ir grįžo į šias įstaigas, procentą, o tuo pačiu leidžia vertinti priemonių, taikomų sumažinti pakartotinį nusikalstamumą, efektyvumą bei nuteistųjų resocializacijos proceso veiksmingumą (19 paveikslas).

Per 2023 metus į Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) kalėjimus atlikti laisvės atėmimo bausmės atvyko 2369 asmenys (2022 m. – 2138), iš jų 421 nuteistieji jau buvo anksčiau paleisti iš laisvės atėmimo vietų, bet per dvejus metus nuo paleidimo padarė naujų nusikaltimų ir grįžo į kalėjimus (2022 m. tokių asmenų buvo 204), ir 117 lygtinai paleistų nuteistųjų, kurie pažeidė lygtinio paleidimo sąlygas ir teismo nutartimi buvo grąžinti į kalėjimus atlikti likusios laisvės atėmimo bausmės dalies (2022 m. tokių nuteistųjų buvo 97). Rodiklio faktinės reikšmės pablogėjimas, palyginti su 2022 m., dėl daugiau kaip dvigubai išaugusio nuteistųjų asmenų, kurie buvo anksčiau paleisti iš laisvės atėmimo vietų, bet per dvejus metus nuo paleidimo padarė naujų nusikaltimų, skaičiaus.

20 paveikslas. E-13-002-08-02-02 Asmenų, per metus lygtinai paleistų iš laisvės atėmimo vietų įstaigų, dalis, palyginti su bendru paleistų asmenų skaičiumi, proc.

Duomenų šaltinis: Lietuvos kalėjimų tarnybos duomenys

Per 2023 m. iš kalėjimų į laisvę buvo paleisti 2185 laisvės atėmimo nuteisti asmenys (tuo pačiu laikotarpiu 2022 m. – 1943), iš jų lygtinai – 1050 (tuo pačiu laikotarpiu 2022 m. – 902) (20 paveikslas). Kriterijus parodo lygtinai paleistų ir visų paleistų iš laisvės atėmimo vietų įstaigų į laisvę asmenų santykį ir leidžia vertinti nuteistų asmenų resocializacijos veiksmingumą. 2023 m. stebimas lygtinio paleidimo iš laisvės atėmimo vietų taikymo didėjimas (1,7 procentiniu punktu), kuris sietinas su 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojusiais Bausmių vykdymo kodekso pakeitimais, kuriais *inter alia* buvo įtvirtintos naujos priemonės, skatinančios nuteistuosius keisti savo elgesį.

Įgyvendinant pažangos uždavinį 13-002-08-02 „Didinti bausmių vykdymo sistemos efektyvumą“ 2023 m. buvo tęsiamas įgyvendinimas pažangos priemonės – 13-002-08-02-01 PP „Modernizuoti bausmių vykdymo sistemos infrastruktūrą“.

2023 m. buvo vykdomas pažangos priemonės 13-002-08-02-01 „Modernizuoti bausmių vykdymo sistemos infrastruktūrą“ pirmosios veiklos „Esamų inžinerinių statinių techninių savybių gerinimas“ projektas „Perimetro apsaugos sistemų modernizavimas“. Gerinant saugią aplinką kalėjimuose 2023 m. buvo užbaigtas kalėjimų apsaugos perimetro signalizacinių sistemų ir inžinerinių priemonių atnaujinimas dviejose įkalnimo įstaigose – Alytaus kalėjime ir Pravieniškių 1-ajame kalėjime. Įgyvendinant minėtą projektą 2023 m. panaudota 1454,6 tūkst. Eur.

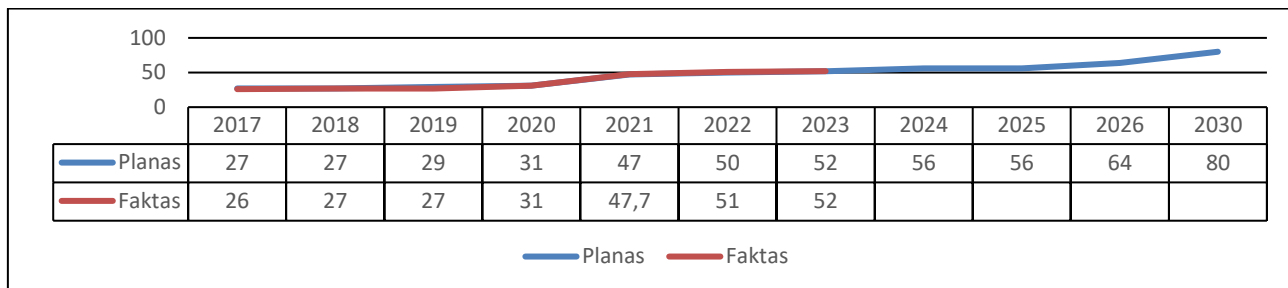
Įgyvendinant pažangos priemonės antrąją veiklą „Naujos kartos bausmių vykdymo įstaigos infrastruktūros sukūrimas“ 2023 m. vyko viešojo ir privataus sektorių partnerystės investicijų projekto „Šiaulių tardymo izoliatoriaus iškėlimas iš miesto centrinės dalies į Šiaulių r. sav., Ginkūnų sen., Malavėniukų k.“ viešojo pirkimo procedūros. Pasirinktam projekto įgyvendinimo būdai pritarė Vyriausybė³ – patvirtintas partnerystės sutarties laikotarpis – iki 15 metų. Lietuvos kalėjimų tarnyba įgaliota, įvykdžius Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“, nustatytas sąlygas, pasirašyti valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartį ir įgyvendinti partnerystės projektą. 2023 m. pagal viešųjų pirkimų numatytas procedūras buvo vykdomas konkurencinis dialogas su galimais šio projekto vystytojais. Pasibaigus privataus sektoriaus subjekto atrankos procedūroms, partnerystės projekto sutartį su atrinktu šio projekto vystytoju planuojama pasirašyti iki 2024 metų pabaigos.

Įgyvendinant pažangos priemonę „Modernizuoti bausmių vykdymo sistemos infrastruktūrą“ siekiama stebėsenos rodiklio R-13-002-08-02-01-01 Modernizuotų laisvės atėmimo vietų įstaigų dalis nuo visų laisvės atėmimo vietų, proc. Prie šio rodiklio gerinimo prisideda ir tęstinės veiklos lėšomis įgyvendinami projektai. 2023 m. baigti įgyvendinti Alytaus ir Pravieniškių 1 kalėjimo perimetro modernizavimo projektai, įrengti aptvėrimų paaukštinimai, apšvietimas, įdiegtos vaizdo stebėjimo sistemos, tūriniai judesio davikliai, seisminis kabelis, elektroniniai ryšiai. Papildomai Alytuje įrengtas rehabilitacijos centras. Modernizuotų laisvės atėmimo vietų dalis nuosekliai auga ir 2023 m. jau siekia 52 proc. Nuteistųjų (suimtųjų) bausmės atlikimo ir laikymo sąlygų gerinimas – labai svarbus bausmių vykdymo sistemos siekis, kad laisvės atėmimo vietų įstaigose būtų sudarytos orios bei saugios gyvenimo sąlygos, kiek įmanoma mažinančios neigiamus laisvės atėmimo bausmės padarinius, suteikiančios nuteistiesiems galimybes ugdyti socialinius, darbo ir bendravimo įgūdžius, būtinius sėkmingai integracijai į visuomenę išėjus į laisvę. Tęsiama atviro tipo bausmės atlikimo vietų

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 746 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto „Šiaulių tardymo izoliatoriaus iškėlimas iš miesto centrinės dalies į Šiaulių r. sav., Ginkūnų sen., Malavėniukų k.“

tinklo plėtra, atlikti infrastruktūros remonto darbai ir 2023 m. atidaryti nauji pusiaukelės namai Šauliuose, Tauragėje ir Kaune.

21 paveikslas. R-13-002-08-02-01-01 Modernizuotų laisvės atėmimo vietų dalis nuo visų laisvės atėmimo vietų“, proc.

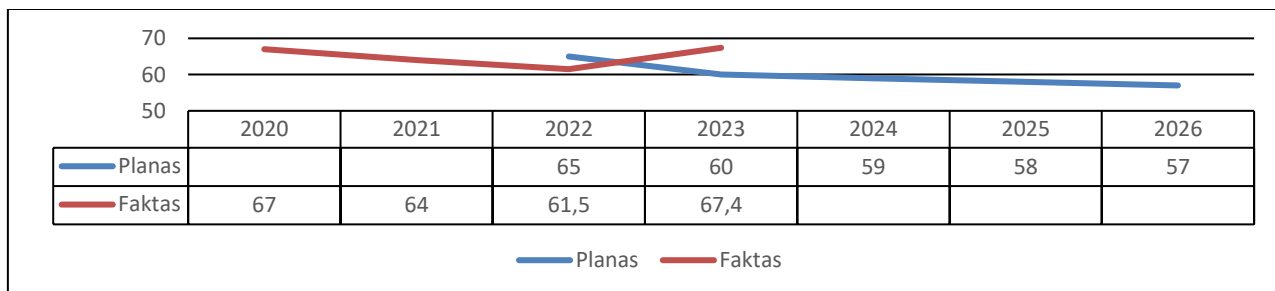

Duomenų šaltinis: Lietuvos kalėjimų tarnybos duomenys

Tęstinis uždavinys – 13-002-12-01 T Užtikrinti optimalią bausmių vykdymo sistemos veiklą

Igyvendinant tęstinės veiklos uždavinį **13-002-12-01 T Užtikrinti optimalią bausmių vykdymo sistemos veiklą**, siekiama rodiklio R-13-002-12-01-02 Nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmes ne pirmą kartą, dalis, proc. reikšmės pagerėjimo. Šis kriterijus parodo nuteistųjų, kurie atlieka laisvės atėmimo bausmę ne pirmą kartą, ir visų atliekančių bausmę nuteistųjų santykį ir sudaro sąlygas vertinti nusikalstamų veikų recidyvo lygį, taip pat kaip nusikaltusiems asmenims atlikus bausmę sekasi grįžti ir integruotis į visuomenę. Nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmes ne pirmą kartą, dalis jau dvejus metus mažėjo, tačiau 2023 m. išaugo ir yra 67,4 proc., o tai yra 5,9 proc. punkto daugiau nei 2022 m.

22 paveikslas. R-13-002-12-01-02 Nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę ne pirmą kartą, dalis, proc.

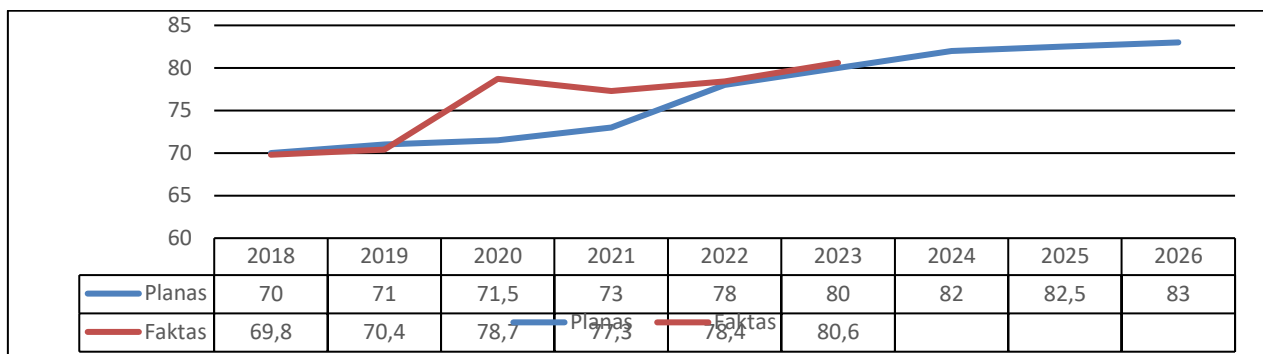

Duomenų šaltinis: Lietuvos kalėjimų tarnybos duomenys

Nuo 2022 m. liepos 1 d. įteisintas tiesioginis Lietuvos probacijos tarnybos (toliau – LPT) pavaldumas Teisingumo ministerijai, organizacijai suteikė daugiau autonomiškumo efektyvinant probacijos vykdymą, optimizuojant veiklos procesus, stiprinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą Lietuvoje ir užsienyje. Pokyčių, organizacinės kultūros formavimo procese, organizacija tapo atviresne bendruomenei, savanoriams, nevyriausybiniam sektoriui, projektinėms veikloms. 2023 m. LPT atlikta darbo procesų, rizikos veiksnių analizė, palengvino sprendimus optimizuojant probacijos sistemos veiklos sąnaudas – žmogiškuosius, finansinius, laiko išteklius. Optimizavus kai kurias nutolusias darbo vietas (iš viso 6) sudarytos prielaidos tolygiau skirstyti darbo krūvius, užtikrinti vienodą praktiką, kokybiškiau aptarnauti prižiūrimą asmenį.

Probacijos veiksmingumas 2023 m. pasiekė 80,6 proc. Palyginti su 2022 m. probacijos veiksmingumas padidėjo 2,2 proc. punkto.

23 paveikslas. R-13-002-12-01-01 Probacijos veiksmingumo lygis (atlikusių bausmę, baudžiamojo poveikio priemonę ir įvykdžiusių probacijos sąlygas asmenų dalis), proc.

Duomenų šaltinis: Lietuvos probacijos tarnybos duomenys

Probacijos veiksmingumo lygio rodiklis parodo Lietuvos probacijos tarnybos įskaitoje esančių asmenų, įvykdžiusių bausmę (probacijos sąlygas ar baudžiamojo poveikio priemones), procentą ir atskleidžia probacijos tarnybos veiklos efektyvumą, vykdam nuteistųjų priežiūrą ir prisidedant prie nusikaltimų recidyvo mažinimo bei visuomenės saugumo didinimo. 2023 m. Lietuvos probacijos tarnybos priežiūroje buvo 28 688 asmenys, iš jų 6 737 probuojamieji, iš kurių 3 136 išregistruoti iš duomenų registru, iš jų 2 527 įvykdė probacijos sąlygas.

Per metus probacijos pareigūnai buvo atsakingi už daugiau nei 28 tūkst. asmenų kontrolę, priežiūrą, resocializacijos priemones, pagalbą integruojantis visuomenėje. Elektroninio stebėjimo priemonėmis buvo stebimi 1 198 asmenys, 2022 m. buvo stebimi 749 asmenys. 2023 m. 50 proc. padaugėjo asmenų, dalyvavusių elgesį keičiančiose programose, baigusios elgesio keitimo programas asmenų dalis nuo visų programose dalyvaujančių asmenų sudarė net 95,5 proc. Taip pat sumažėjo asmenų, siunčiamų atlikti bausmę į kalėjimą už vengimą vykdyti bausmes ar probacijos sąlygas.

13-003 Teisingumo ministerijos valdymo programa

Tęstinis uždavinys – 13-003-13-01 T Užtikrinti politikos formavimą ir jos įgyvendinimo organizavimą teisingumo ministro valdymo srityse

Įgyvendinant uždavinį siekiama užtikrinti skaidrumą ir darną formuojant teisingumo ministro valdymo sričių valstybės politiką ir jos veiksmingą įgyvendinimą, vykdam nuoseklią politikos įgyvendinimo priežiūrą ir koordinavimą. Nuolat sudaromos sąlygos Teisingumo ministerijos administracijos padaliniams optimaliai vykdyti veiklą, kad būtų užtikrintas efektyvus Teisingumo ministerijai priskirtų funkcijų atlikimas. Organizuodama savo veiklą Teisingumo ministerija siekia nuosekliai didinti darbo ir veiklos sąlygų patrauklumą, efektyviai ir racionaliai valdyti valstybės išteklius ir turtą, užtikrinti informacijos ir asmens duomenų saugumą, stiprinti administracinius gebėjimus, pasitelkdama šiuolaikines informacijos valdymo priemones didinti valdymo efektyvumą, nuolat suteikti visuomenei aktualią ir suprantamą informaciją apie politikos įgyvendinimą teisingumo ministrui priskirtose valdymo srityse, ministerijos veiklą, planuojamus ir priimtus sprendimus.

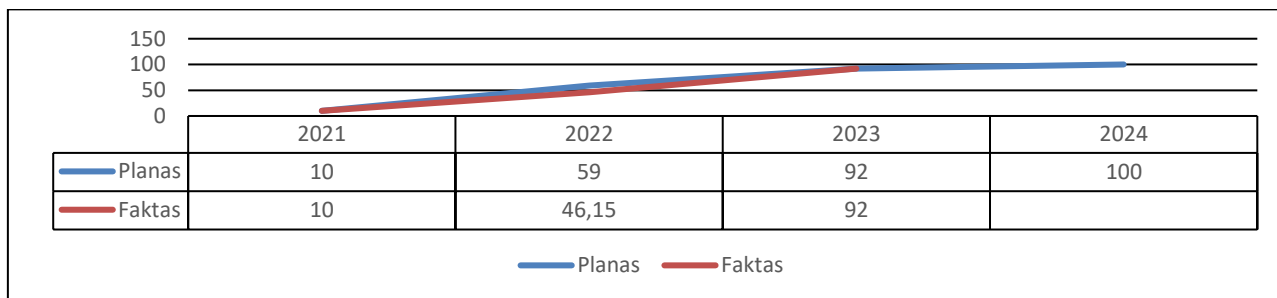
2023 m. parengtas ir patvirtintas Projektinio valdymo tvarkos aprašas, suformuotas ministerijos projektų portfelis, į kurį įtraukti 5 projektai: 1 koordinuojamas ir 4 prižiūrimi, paskirti projektų savininkai ir koordinatoriai.

2023 m. siekiant gerinti vidaus kontrolę buvo kuriama ministerijos rizikų valdymo sistema. Ministerijos padaliniai peržiūrėjo visą savo veiklą, siekdami identifikuoti joje kylančias rizikas ir pasitelkdami sukurtą rizikų identifikavimo ir vertinimo įrankį, identifiko ir įvertino rizikas, nustatė priemones rizikoms mažinti.

2023 m. sukurta veiklos procesų valdymo sistema: identifikuoti ir aprašyti 43 Teisingumo ministerijos procesai, nubraižytos srauto diagramos, sukurti 85 procesų matavimo rodikliai.

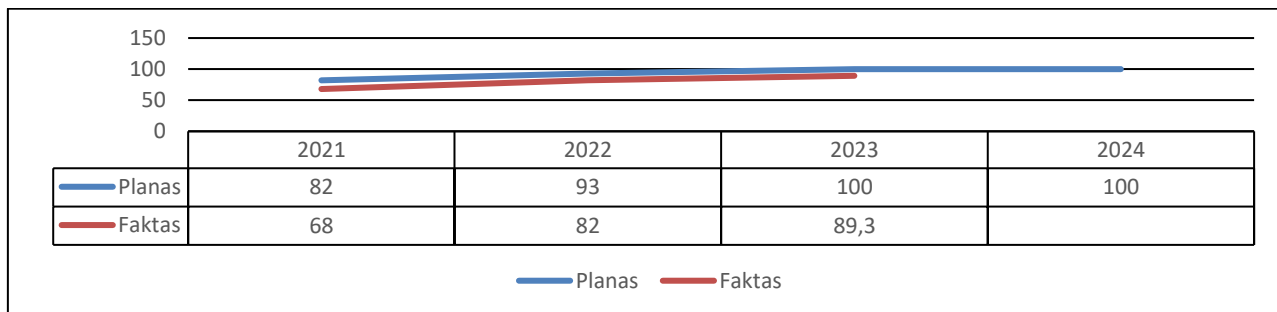
Vertinant valdymo programoje numatytų vertinimo rodiklių reikšmių pasiekimą per 2023 m., galima paminėti, kad pakankamai rezultatyviai įgyvendinami suplanuoti VPNJP veiksmai (24 paveikslas) bei Vyriausybės teisėkūros planas (25 paveikslas), pastebimas tik neženklus atsilikimas nuo suplanuotų terminų, kurį planuojama likviduoti per 2024 m.

24 paveikslas. R-13-003-13-01-01 Įvykdytų Vyriausybės programos priemonių dalis, kaupiamieji procentai

Duomenų šaltinis: Teisingumo ministerijos duomenys

25 paveikslas. R-13-003-13-01-02 Vyriausybės 2021–2024 m. teisėkūros plano vykdymas, kaupiamieji procentai

Duomenų šaltinis: Teisingumo ministerijos duomenys

III SKYRIUS

VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ IR VALSTYBĖS KONTROLIUOJAMŲ VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ VEIKLOS REZULTATAI

Pastaba. Vilniaus apygardos teismo 2023 m. liepos 18 d. nutartimi VĮ „Mūsų amatai“ pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto, pradėti įmonės likvidavimo veiksmai.

Teisingumo ministro valdymo srityse nėra veikiančių viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės vadovas

Artūras Dembskis